

ÖNDERLİK VE ÖZGÜR HALK ULUSLARARASI KOMPLOYU YENMİŞTİR

Helin Ümit

Bölgesel Güç Dengeleri ve Ortadoğu'daki Etkileri

Muzaffer Ayata

Kadın Özgürlüğü Sağlanmadan Toplumsal Özgürlük Gelişemez

Abdullah Öcalan Sosyal Bilim Akademisi

İÇİNDEKİLER

Önderlik ve Özgür Halk Uluslararası Komployu Yenmiştir

Helin Ümit

3

Yüzyıllık Komplodan Demokratik Toplum Çözümüne Doğru İmralı Direnişi

Rûgeş Azad

10

Bölgesel Güç Dengeleri ve Ortadoğu'daki Etkileri

Muzaffer Ayata

13

Kadın Özgürlüğü Sağlanmadan Toplumsal Özgürlük Gelişemez

Abdullah Öcalan Sosyal Bilim Akademisi

20

Şehidin Çağrısı ve Sözün Gereği

Şehit Çalışmaları Komünü

27

Toplumsal İnşa Ruhuyla Özgürlük Pratiğine!

Şiyar Amed

30

Bir Özgürlük Arayışı Olarak Doğaya Dönüş

Elîşêr Hêlîn

35

Devrim İçinde Devrimle Komünaliteyi Gerçekleştirebiliriz

Haspi Aydemir

43

özgürhalk.

www.ozgurhalk.com

Önderlik ve Özgür Halk Uluslararası Komployu Yenmiştir

Helin Ümit

9 Ekim uluslararası komplosu, Önder Apo'nun direniş çizgisi ve halkın sarsılmaz iradesiyle boşa çıkarılmıştır. Bu süreç, yeni sosyalizmin ve kadın öncülüğünde inşa edilen demokratik toplum paradigmasının tarihsel zaferine dönüşmüştür.

İnsanlık Tarihinin En Haklı Mücadelesi

Kürdistan ve bu ülkenin mazlum halkı, Kürt varlığı için yarım asrı aşan bir süredir mücadele yürütüyor. Böyle bir mücadele yolunu yaratarak, anlamlı ve özgür bir yaşam yolunu açan Önder Apo'ya sevgi ve minnetlerimizi belirtiyorum. Kürt halkının mücadelesi insanlık tarihinin en haklı, meşru mücadelelerinden birisidir. Bu insanlık duruşuna karşı birleşerek komplo yapmayı kendileri için başarı görenler kaybetmeye mahkûmdur. Kürt halkına, özgürlük ve demokrasi mücadelesine karşı işlenen bu tarihsel suça karşı öfkemiz asla dinmeyecektir.

9 Ekim uluslararası komplo saldırısına karşı dağları, zindanları, meydanları hesaplaşma alanına çeviren "GÜNEŞİMİZİ KARARTMAZSINIZ" fedailerini saygı ve özlemle anıyorum. 28 yıldır her türlü yöntemle kabul ettirilmek istenen Önder Apo'nun İmralı esaretini asla kabul etmeyeceğimizi ve son nefesimize kadar Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü için mücadele edeceğimizi bir kez daha belirtiyorum. Halkımız gece-gündüz demeden, kışın soğuğuna, yazın sıcağına aldırmadan, her türlü saldırıyı ve yoksunluğu göğüsleyerek Önder Apo'nun özgürlüğü için

28 yıldır mücadele yürütmektedir. Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü, kendi özgürlüğü ve onuru olarak gören Kürt halkı, başta en değerli evlatlarını bu uğurda feda etmiş, on binlerce insan zindanları göze almış, bir o kadarı sürgünde yaşamaya mahkûm olmuştur. Her fırsatta serhıldana kalkmış, her türlü eylem yöntemi ile toplumsal hafızadan silinmeyecek bir bilinç, ruh ve ortak duygu yaratmıştır. Herhalde tarihte böyle bir Önderlik ve halk birlikteliği, bağlılığı da yaşanmamıştır. Şimdi herkes bunun şaşkınlığını yaşıyor ve anlamaya çalışıyor. Önder Apo'yu İmralı esaretine mahkûm ederek halktan ve özgürlük hareketinden koparma politikasının sonuçsuz kaldığını, bunca katliam, özel savaş, algı operasyonlarına rağmen Önderlik ve halk gerçekliği arasındaki inanç ve irade birliği karşısında sessiz bir teslimiyeti yaşıyorlar. Kürt halkının Önder Apo'ya olan bu eşsiz bağlılığı, içinde bulunduğumuz sürecin gerçek gücünü, mayasını oluşturuyor. Kısacası Barış ve Demokratik Toplum sürecinin gerçek yaratıcısı ve güç kaynağı Önder Apo ve Özgürleşen Halk gerçekliğimizdir. Yaratılan bu düzey için halkımızı kutluyor, başarı adına ne varsa halkımızın eseri ol-

duğunun bilinciyle, özgürlük sistemini inşa etme kararlılığımızı belirtiyorum.

Komplo Tekil Bir Olay Değildir

Bu mücadele, bir halkın şahsında insanlık değerlerini ayakta tutmayı ifade eden, insanlık tarihinin en haklı mücadelelerinden-
dir. Hiç şüphesiz bu mücadele döneminin en kritik ve anlaşılması gereken süreci 9 Ekim uluslararası komplosu ve onunla birlikte başlayan mücadele dönemidir. Çok sayıda kahraman, direnişçi, yiğit savaşçı açığa çıkarmış olan Kürt halkı, binlerce yıl Kürt dağlarında bu savaşçı özellikleriyle ayakta kalmayı başarmış olsa da modern ulusların şekillendiği ve ulus devlet sistemiyle ayakta kaldıkları kapitalist dönemde, varlıklarını uluslaştıracak tarihsel Önderlikten yoksun olmaları nedeniyle katliam ve soykırımlarla karşı karşıya kalmışlardır. Önder Apo'nun çıkışıyla birlikte Kürtler, kendilerini modern bir ulusa dönüştürecek düşünce, örgüt ve eylem gücüne ulaşmıştır. Kürtler Önder Apo ile demokratik ulusal kurtuluşun gerçekleşeceğine inanmış ve bu uğurda binlerce şehit vermiştir. 9 Ekim tarihinde uygulamaya koyulan uluslararası komplo, Önder Apo şahsında Kürt halkının varlık ve özgürlük arayışını ortadan kaldırmayı hedeflemiştir. Komplonun gerçekleştiği andan günümüze kadar, bu saldırıya karşı Önder Apo'nun sergilediği direniş çizgisi, onlarca romana konu olacak kadar çok yönlüdür. Fiziki direniş, duygular savaşı, böyle bir komploya fırsat veren zihniyet ve ilişkilerle mücadele, halkın ve yoldaşların beklentileri anlaşılmadan 9 Ekim uluslararası saldırısı ve buna karşı gelişen mücadelenin bütünlüklü anlaşılması zordur. Fakat şunu çok iyi biliyoruz, bu komplo ile mücadele Önder Apo'nun 3. büyük doğuş dediği bir yeniden doğuşu, aydınlanmayı, Rönesans'ı yaratmıştır. Işığı özümsemeden, ışığın açığa çıkardığı aydınlığı görmek pek mümkün değildir.

Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı yaptığımız böyle bir dönemde 9 Ekim uluslara-

rası komplo süreci ve hedefleri ile birlikte, bu komploya karşı yürütülen mücadelenin açığa çıkardığı sonuçları tüm yönleriyle anlamak büyük önem taşımayı sürdürüyor. Yani komplo gerçekliği bir dönem yaşanıp sonu gelen tekil bir olay değildir. Böyle yaklaşmak sıg ve yüzeysel bir yaklaşım olur ki, içinde bulunduğumuz tarihsel değişim ve dönüşüm süreci bu tarz yaklaşımları kaldırmaz. Bu nedenledir ki yaklaşık 28 yıldır, 9 Ekim 1998'de startı verilen bu saldırının sonuçlarıyla yüzleşme temelinde mücadele yürütüyoruz. İktidar, devlet ve erkek egemenliğine dayalı olarak siyaset üreten uygarlığı, 9 Ekim uluslararası komplo saldırısıyla tanımlamaya, anlamaya çalışıyoruz. Bu saldırı üzerinden okuyoruz ki bu doğru bir okumadır. Hakikat arayışçılarını, savaşçıların hakikate yakın hale getiren de bu zalim, yalancı, hain gerçeklikle yüzleşme gücü, cesareti ve kararlılığı oluyor.

Komplocuların Hesabı İlk Adımda Boşa Düştü

Önder Apo, 9 Ekim'de Kürt halkının özgürlük ve varlık mücadelesinin kalbine yönelen, tarihte eşine çok az rastlanan bu saldırıyı "uluslararası komplo" olarak nitelendirdi. Elbette bu, uygarlık sisteminin bir bütünlük içinde yer aldığı bir planlamayı göstermek için seçilen bir terim oluyor. Ulusların, halkların tümünü kapsamıyor. Fakat kapitalist modernitenin oluşturduğu ulus-devlet sistematığı içinde bu kavram yaygın bir diplomatik kavram olarak kullanılıyor. Yaratıkları ulus devlet ile kendini meşrulaştıran ve politika geliştiren hegemonik dünya sisteminin çıkarları söz konusu olduğunda, bir halkın soykırımına uzanan kirli pazarlıklarla yürütüldüğünün göstergesi oluyor. Bu nedenle bu değerlendirmede, Önder Apo'nun yapmış olduğu tanımlamayı esas almayı sürdüreceğim. Zira adına hareket edilen ulusların hiçbirinden bu komploya karşı anlamlı bir çıkış gösterilmemiş, bu süreç Kürt halkının özgürlük mücadelesi tarihine kara günler olarak geçmiştir. Önder Apo'ya

yönelik saldırıda varlığı yok sayılarak imha ve inkâr politikalarıyla soykırım sürecine alınan tarihin bu en eski ve belki de ilk halkı, kolektif olarak yalnızlık duygusunu yaşamıştır. Bu mücadeleyi öz güç ve irade ilkesine göre geliştiren Önderlik gerçekliği etrafında, 9 Ekim komplosu karşısında uluslaşma bilinci sıçrama yapmıştır. Komplocuların hesabı daha ilk adımda boşa düşmüş ve yenilmiştir. Samimi ve gerçeklere bağlı kalabilecek her değerlendirme Önder Apo'ya yönelik uluslararası komplo saldırısı ile birlikte Kürtlerde varlık ve birlik bilincinin güçlendiğini kabul edecektir. Uluslararası komplo karşısında sadece Kürdistan coğrafyasında yaşayan Kürtler değil, dünyanın çeşitli alanlarına yayılmış, sürgünde yaşamak zorunda bırakılmış, kendisinde kırıntı kabilinden kimlik, toplum, varlık bilinci kalmış tüm Kürtler ayağa kalkmıştır.

9 Ekim uluslararası komplosunun temelinde yatan amacın, Kürt gerçekliğinde yaşanan varlık-kimlik krizine çözüm arayan ve özgürlüğünü isteyen bir Önderliği komplo ile etkisizleştirerek, Kürt halkının uluslaşmasını önlemek olduğunu çok iyi biliyoruz. Fakat komployu yönetip yönlendiren çekirdek güç olan ABD-İngiltere-İsrail üçlüsünün anlamadığı, anlayamayacağı husus Kürt halkındaki varlık istemi ve özgürlük arayışının büyüklüğü olmuştur. Kürt varlığı, kendisi olmakta ısrar eden, binlerce yıl tüm uygarlık güçlerine karşı direnmeyi kültürleştirmiş bir halk olarak, 9 Ekim uluslararası komplosu karşısında demokratik uluslaşmasını gerçekleştirerek cevap vermiştir. Komployu, daha başındayken boşa çıkmış ve komplocuları yenilgiye uğratmıştır. Hiç şüphesiz bu gelişme kendiliğinden olmadı. Bu gelişme Kürt halkının özlemini, beklentilerini, arayışını ve ihtiyaçlarını tespit eden, bunun için amansız bir mücadele veren, halk değerlerini yücelterek toplumdaki kendinden kaçışı durduran Önderlik gerçekliği sayesinde olmuştur. Önder Apo'ya yönelik komplo saldırısına karşı, Kürt halkında ve onun özgürlük tutkunu savaşçılarındaki bü-

yük öfke ile karşılanması bu nedenledir.

Kürt Halkı Önderlikten Koparılmak İstendi

Kürt halkının özgürlük ve varlık-kimlik mücadelesinde belirgin bir kavşak ve yol ayrımı olarak 9 Ekim devletlerarası komplo sürecini Önder Apo, hem bu sürecin içinde hem de sonrasında tüm yönleriyle aydınlatmıştır. Devletlerarası ilişkiler ve Kürt gerçekliği karşısında uygarlık güçlerinin konusu, komplonun geliştirilme ve ilerletilme mantığı, devrede olan ilişkiler ve kurulan oyunun teknikleri artık her Kürt bireyi tarafından biliniyor. Fakat çok iyi biliyoruz ki bir şeyin aydınlatılması onun mantığının yeterince anlaşıldığı anlamına da gelmiyor. Kapitalist modernitenin insanlık değerlerini ayaklar altına ala ala ilerlemesi karşısında büyük filozof Nietzsche'nin de *Böyle Buyurdu Zerdüşt* kitabında belirttiği gibi anlatılanları algılayacak duygu, düşünce yani duyu dünyasının ne kadar geliştiği henüz belirsiz görünüyor.

28. yılında 9 Ekim komplosunu anlamaya çalışırken bilmemiz gereken en önemli hakikat Kürt halkının Önderlikten koparılmak istenmesidir. Bu ne demektir? Bir halk için Önderlik gerçekliğinden yoksun olmak ne anlama gelir? Kürt varlığı neden kendisini düşünemeyen, başkaları için var olan ve giderek unutturulmak istenen, isimsiz bir halk olarak bırakılmak istenmiştir? Dünyadaki hegemonik güçler, neden soykırım kısılcından çıkmak isteyen bir halk karşısına çıkmıştır? Bu sorular sadece Kürt halkı ve bireyleri için değil, insan olan ve insanlık değerlerine göre yaşamak isteyen herkesin kendisine sorması ve anlamlı cevaplar üretmesi gereken sorulardır.

9 Ekim 1998 tarihinde startı verilen uluslararası komployu Türk ulus devletinin kendi gücüyle gerçekleştirme potansiyeli yoktu. Böyle bir gücü dün de yoktu, bugün de yoktur. Böyle bir operasyonu gerçekleştiren uluslararası güçleri, Türk ulus devletinin

amaçlarıyla ortaklaştıran, Ortadoğu projesi de denilen küresel kapitalist sistemin hegemonyasının inşası olmuştur. Güncel politik söylemde Kürt özgürlük hareketine yönelik oluşturulmak istenen algı, Ortadoğu bölgesinde hâkimiyet kurmak isteyen emperyalist güçlerle ilişki halinde olduğu ve geliştiğidir. Gerçekte olan ise tam tersi bir durumdur. Uluslararası güçlerle iş birliği ve sınırsız tavizlerle Türk devleti böyle bir komplonun gelişmesine dâhil edilmiştir. Bu konu Türkiye’de yaşayan halklar açısından karanlıkta bırakılmakta, aydınlatılmamaktadır. Ne yazık ki milliyetçilik ve devletçilik Türkiye halklarının geçmişi ve geleceğini ilgilendiren böylesi bir konuda demagoji ve yalanlarla geçiştirilmekte, 9 Ekim komplosu ile Türkiye toplumuna yönelik yapılan komplonun üstü örtülmektedir.

Yaralı Bırakılan Bütün Bölge Halklarıdır

Kürt varlığını yaralı bırakma stratejisinin, 1. Dünya Savaşı sonrası Ortadoğu planının temeli olduğunu artık çok iyi biliyoruz. Bu strateji kapitalist sömürü sisteminin, Türk devletini kontrol etme, güçsüz bırakarak kendine bağlama siyasetinin temelini oluşturuyor. 600 yıllık Osmanlı imparatorluğunun bakiyesi olarak görülen Türk ulus devletinin oluşumu, tam bir bağımlılık ilişkisine girmesi şartına bağlanırken, Kürt coğrafyasının ve halkının dört egemen devletin yönetimine bırakılması ile çatışma zemini hep canlı tutuluyor. Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluşunun tartışıldığı iddia edilerek, bu dönemde yapılan anlaşmalar ne kadar yüceltilse ve koruma altına alınsa da 9 Ekim uluslararası komplosu gösterdi ki aslında yaralı bırakılan sadece Kürtler değil, bölge halklarının tamamıdır. Türk, Arap, Fars ve bölgede yaşayan tüm halklar “böl-yönet” politikalarıyla, milliyetçi ulus devlet oluşumlarıyla, zoraki asimilasyon politikalarıyla, “tavşana kaç, tazıya tut” taktikleriyle halklar birbiriyle savaş pozisyonunda tutulmaktadır.

9 Ekim’de başlayan uluslararası komplo sürecinin, 1993 yılında ilk kez somutlaşan “Kürt sorununa siyasal yollardan çözüm”, “devletlerin sınırları içinde bütünleşme ve birlik anlayışı”, “Kürt varlığına yönelik soykırım ve asimilasyon politikalarının durdurularak, kendi içinde çözme politikası” gibi demokratik çözüm arayışlarının yoğunlaşması ile yakından ilişkisi vardır. Türk devleti içinde çözüm yanlısı bir kliğin gelişimi, devlet içindeki komplo mekanizmaları ile etkisizleştirilirken, Önder Apo’nun yönetimindeki Kürt Özgürlük hareketinin gelişiminin durdurulamayarak her geçen yıl etkisini artması karşısında komplo gündeme girmiştir. Kontrolden çıkan Kürt toplum potansiyeli, kontrolden çıkan Türkiye ve Ortadoğu olacaktır. Bunun için 9 Ekim uluslararası komplosunun, küresel kapitalizmin Ortadoğu politikaları ile ilişkisi dolaylı değil doğrudandır. Dikkat edilirse hala bu komployu yaratan nedenler ve sonuçlarıyla ilgiliyiz. Güncel politik gelişmelerde de bu gerçekler ciddiyetini koruyor, çözümünü bekliyor. Güncel olarak hemen her kesim, Kürt dinamiğini kendi yanına çekmek ve çıkarları doğrultusunda değerlendirmek istiyor. Ortadoğu jeopolitiği, bir kez daha merkezinde Kürt dinamiğinin olduğu hareketlenmelere, politikalara, gelişmelere göre şekilleniyor. Fakat tarih sadece tekerrür etmiyor, coğrafyanın genleri harekete geçmiyor. Kendi farkını da üzerine eklemiş olarak harekete geçiyor. Kürt halkının varlık ve özgürlük mücadelesine yönelen komplo- nun 28. yılında bu defa, bu farkı görmeden politika üretmeye kalkanları başarısızlığın beklediği hassas, kritik bir aşamaya ulaşmış bulunuyoruz. Bu fark, Kürt aklını yaratan Önderlik gerçekliği ve onunla birlik içinde hareket eden demokratik Kürt uluslaşmasıdır.

Hedef Alınan Yeni Sosyalizmdir

9 Ekim uluslararası komplosunun Önder Apo’yu etkisizleştirerek Kürt özgürlük hareketini dağıtma ve Kürt halkı üzerindeki

soykırım politikalarını sürdürme amacını değerlendirirken göz önünde tutmamız gereken bir diğer önemli husus ise Özgürlük Hareketi'nin temsil ettiği çizgi olmaktadır. Önder Apo, öz güç ve öz irade ile halkların kardeşliğine, başta kadınlar olmak üzere ezilen kesimlerin özgürlüğüne ve iradesine dayalı bir toplumsal sistem arayışı ve mücadelesinin Önderliğidir. Dünya'da ezilen ulus ve sınıfların sistemi olduğunu iddia eden reel sosyalizmin çözülmesi ile kapitalist sistem nihai zaferini ilan etmiş ve başta ulusal kurtuluş savaşı veren halklar olmak üzere ezilen sınıflar yürüttükleri mücadelede desteksiz kalmış ve birçoğu marjinal hareketler olmaktan kurtulamamıştır. Dünya'daki siyasal mücadelenin resmi, tek renkli bir tabloya dönüşürken Önder Apo'nun temsil ettiği çizgi hem varlığını sürdürmüş hem de güçlenerek yeni bir sosyalizmin merkezi haline dönüşmüştür. Önder Apo'nun erkek egemenlikli, iktidar ve sınıflı, devletçi uygarlık sisteminin en çok gadrine uğrayan kesim olan kadınların özgürlük mücadelesinin geliştirilmesine yönelik eşsiz çabası, Kürt kadınlarından başlayarak tüm dünya kadınlarını etkisi altına alan bir gelişme göstermiştir. 9 Ekim uluslararası komplosunun arkasında, dünya hegemonyası olduğunu iddia eden kapitalist modernite sistemine karşı başkaldıran bu yeni sosyalizm, yani sistem karşıtı yeni bir hareketin durdurulması amacı vardır. Kapitalist sistemin efendileri açısından, Yeni Dünya Düzeni programı olarak planlanan 3. Dünya Savaşına hazırlık yapılırken, özellikle Ortadoğu'da, kadın özgürlüğünü, demokrasiyi, halkların kardeşliğini ve birlikte yaşamını esas alan yeni sosyalist hareketin gelişimi en büyük tehdit olarak görülmüştür.

Egemen sınıflarda sandığımızdan daha fazla tarih bilinci vardır. İktidar geleneği, sadece tacını, tahtını, şâşaalı kıyafetlerini devretmez. Hafızasını, tarihini de aktarır. Günümüz iktidarlarını tamamlarken bu nedenle onları, sadece sermayenin kümülatif birikimi olarak görmüyoruz. Aynı za-

manda iktidarın da kümülatif toplamı olarak değerlendiriyoruz. Bu kısa açıklamayı şunun için belirtiyorum. Kriz, kaos, savaş dönemleri dengelerin değiştiği, kırıldığı ve boşlukların olduğu dönemlerdir. 3. Dünya Savaşı ile Ortadoğu'ya yeni seferler düzenlemeyi planlayan kapitalist sistem güçleri açısından, Önder Apo'nun öncülüğündeki Kürdistan özgürlük hareketinin, Rusya'da gerçekleşen Sosyalist devrim gibi bir çıkış yapmaması, bu koşullardan yararlanmaması için harekete geçtiğine şüphe yoktur.

İfade ettiğimiz bu başlıklar çoğaltılabilir. Çünkü komplonun içinde birden çok hedef vardır. İdeolojik-politik hedefler kadar konjonktürel planlama ve güncel çıkarlar da söz konusudur. Fakat Önder Apo'nun fiziki imhası da dâhil olmak üzere, Kürt toplumunun Önderliksiz bırakılarak soykırım sürecinin devam ettirilmesi, halkların birbiriyle çatışma içerisinde tutulması ve yüzyıl süren Kürt-Türk çatışmasının yeni yüzyılda da sürdürülmesi ile kadınlar ve ezilen insanlık adına yürütülen sosyalist mücadelenin yenilgiye uğratılması temel amaç olarak tespit edilebilir.

Önder Apo'nun esareti ile sonuçlanmış olması nedeniyle uluslararası komplo hiç sonuç almadı diyemeyiz. Kadınlar, halk ve özgürlük hareketi olarak 28 yıldır İmralı'da tutulan varlığımızın, irademizin ve özlemlerimizin fiziki olarak özgür olmasının mücadelesini veriyoruz. Fakat burada tekrar da olsa belirtmek gerekir ki Önder Apo'yu tanımamız, anlamamız gerekir. Önderliğimizi tanıyıp anlamadan, ona doğru katılım gösteremeyiz. Fiziki olarak dışarda da olsa doğru tanımlanmayan, anlaşılmayan bir Önderliğe göre özgür kadın, özgür halk ve özgür militan olunamayacağı bir hakikattir. Önder Apo 9 Ekim 1998'den önce de sonra da bu konuda çok ciddi eleştiriler yapmaktadır. Uluslararası komployla, mücadelenin mimarı olan Önder Apo, 28 yıldır sadece Türk devleti ve uluslararası sisteme değil başta Kürdistan özgürlük hareketi olmak üzere temsil ettiği halk gerçekliğine bir değişim

ve dönüşüm paradigması dayatıyor. Çok açık ki uluslararası komployu boşa çıkaran bu paradigmadır. Demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü toplum paradigması olarak kavramlaşan, demokratik toplum sosyalizmini hedefleyen, devlet ve iktidarı çözüm yöntemi olmaktan çıkararak kadın öncülüğünde inşa edilecek demokratik komünal yaşam gücüne dayanan Önder Apo, Kürt varlığını ve mücadelesini kapitalist modernite güçlerinin kurduğu oyunun dışına çıkartıyor. Bunun politikadaki karşılığı bir daha 9 Ekim ve 15 Şubat'ta yaşanan komplo- larla, tuzaklarla karşı karşıya gelmemektir. Oysa iktidar ve devletçi uygarlığın beklentileri tam tersine olmuştur. Kürt-Türk savaşı derinleşecek, Kürtlere vaat edilen devletçilikle Kürt varlığı her parçada soykırım tehdidi altında tutulacak ve kaybeden halklar olacaktır.

Özgürlük Paradigması Anlaşılmayı Bekliyor

28 yıllık İmralı yaşamında Önder Apo'nun karşı karşıya kaldığı ağır tecrit ve özel savaş saldırılarına karşı, her anını Kürt varlığı ve özgürlüğünün sistem kazanması için ayakta tuttuğunu biliyoruz. Bu anlamda 9 Ekim 1998 yılında başlayan uluslararası komplo süreci hedeflediği hiçbir amaca ulaşamamış ve kırılma yaşamak zorunda kalmıştır. Paradigma değişimi ile ulaştığımız düzey, sosyalizmde yaşadığımız güncellenme, Kürt varlığının kalıcı hale getirilmesi, Önder Apo'nun Kürt halkının Önderi olarak tüm taraflarca kabullenilmesi bu gerçekliği yeterince açıklıyor. Fakat 28 yıldır Kürt halkına moral, düşünce, zihniyet ve bilinç veren, halklarla birlikte yaşamasının zeminini yaratan, gerektiğinde görkemli bir halk savaşına dönüşerek öz savunmasını yapmasını sağlayan bu özgürlük paradigması, felsefesi ve siyaseti hala anlaşılmayı, özümsemeyi bekliyor. Ezber, tekrar, taklit, yüzeysel ve dar yaklaşım, alışkanlıklar, devletçi zihniyetten kopamama gibi geçmişin zihniyet kalıplarıyla hareket etmek, her zaman olduğu

gibi yeni komploların zeminini oluşturuyor.

9 Ekim komplosu sonuca ulaşamamıştır. İçinde bulunduğumuz Barış ve Demokratik Toplum süreci bunu gösteriyor. Fakat şunu asla unutmamalıyız, Önder Apo fiziki özgürlüğüne kavuşmadan komplonun sona erdiğini düşünemeyiz. Temel ölçümüz budur ve İmralı sistemi aşılmadan gerçek bir barıştan bahsedilemez. Önder Apo bu süreci "idam masasından müzakere masasına" metaforu ile anlatıyor. Elbette bu gelişme tarihidir ve çok iyi değerlendirmek gerektiği de açıktır. Türkiye tarihinde ilk kez kendisine karşı başkaldırmış bir Kürt Önderlik gerçekliğini tanıyan, tanımlayan bir devlet gerçekliği vardır. Şimdi birçok çevre bunun şaşkınlığını yaşarken, önemli bir kısım da kıskançlığını ve çekememezliğini tartışıyor. Fakat Kürt halkı bu gelişmenin önemini derinden hissederek Önder Apo'nun demokratik toplum mücadelesine katılma kararlılığını ortaya koyuyor.

Demokratik Siyaset Salt Parlamenter Siyaset Değildir

Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı ile başlayan süreç, 9 Ekim uluslararası komplosuna karşı 28 yıldır yürüttüğümüz direnişle, Kürt varlığı ve inkârına dayanan bölge sistemini demokratik toplum paradigması ile değiştirmeyi öngörüyor. Bu anlamda bu mücadelenin geldiği tepe noktasını oluşturuyor. Bu tarihsel aşamada Önder Apo'nun açtığı yeni yol, demokratik siyaset ve hukuka dayalı mücadele stratejisidir. Kürdistan halkı ve hareketinin bu strateji ile birlikte kazanma fırsatları artmıştır.

Kürt halkı demokratik toplum olarak örgütlenmeyi başarırsa demokratik siyaseti her yönüyle icra edecek birikime sahiptir. Kürdistan özgürlük hareketi öncülüğünde elli yıldır devam eden mücadele, Kürt toplumunun her kuşağında muazzam bir politik birikim yaratmıştır. Yine her kuşaktan halk öncüleri, demokratik toplumun tüm boyutlarında yetişmiş durumdadır. Mücadelenin

her alanında sınanmış, tecrübe sahibi bir halk ve öncülük gerçekliği vardır. Demokratik siyaset, salt parlamenter siyaset değildir. Demokratik toplumun, yeni sosyalizm temelinde örgütlenmesi, kurumlarını yaratması ve devlet ile ilişkileri örgütlü irade ile sağlamasıdır. 9 Ekim uluslararası komplosundan çıkarılacak en önemli ders, Kürt varlığı ve kültürünün iktidar ve devletçi uygar kültürle çelişki içinde var oluşunun bilinciyle, devletçi ideoloji, politika ve yaşam kültürüyle mesafenin korunmasıdır. Bu sağlandıkça Kürtler “kendi olmayı” sürdürecektir, özgür kimlik olarak Ortadoğu halklarının geleceğinde rol oynamayı sürdürecektir.

Doğru Yoldaşlık Temelinde Yürüyüş

Bununla birlikte bu süreçteki yürüyüş, hala ince bir buz tabakası üstündeki yürüyüştür. Dikkat, hassasiyet ve adımların doğru zamanda, doğru yere atılmasını gerektiriyor. Önderliğimiz bu zemini sağlamlaştırmak için çok yüksek kararlılık ve irade gösteriyor. Fakat Ortadoğu’da devlet ve uygarlık siyaseti kodlarının komploculukla iç içe örüldüğünü, iktidar sanatının kökeninde rakibini aldatma, şaşırtma olduğunu, derinlerde bir yerde kastik katil sistemini yaratan avcının tuzakları olduğunu da asla unutmamak gerekiyor. Türk-Kürt ilişkilerini demokratikleşme temelinde güncelleyerek, “Türksüz Kürt Kürtsüz Türk olmaz” diyalektiğini yeniden eşitlik ve kardeşlik ilişkisine dönüştürme amacıyla yürütülen bu tarihi sürecin gelişmesinde çıkar görmeyen çok sayıda çevre vardır. Bu çevrelerin büyük

kısımının dış güçler olduğunu söyleyebiliriz.

Yapılan açıklamaların aksine, kapitalist modernite güçlerinin Kürt-Türk barışını ne kadar istedikleri ve destekledikleri net değildir. Türkiye’de Önder Apo’nun norm devlet olarak ifade ettiği kesimlerin ise gücü belli değildir. Türkiye’de dış güçlerle bağlantılı, Kürt varlığını soykırım sürecinde tutmak ve Türkiye’deki siyasi dengeleri, yüz yıldır olduğu gibi iç çatışmalara dayalı olarak sürdürmek isteyen etkili bir kesim de vardır. Bu nedenle içinde bulunduğumuz süreç yalnızca “müzakere” süreci olarak görülemez, sadece masa başında çözülmesi istenemez. Önder Apo bu müzakere sürecinin hem mimarı hem de yürütücüsü olarak eşsiz bir tempoda çalışmakta, en üst düzeyde bir irade ile mücadele yürütmektedir. Ancak bir de müzakere eden güçleri olumlu ya da olumsuz etkileyecek tarzla mücadele yürüten güçler vardır. Demek ki, Kürt özgürlük hareketi, Kürt halkı, Kürt-Türk barışına gönül verenler, gerçek sosyalist ve devrimcilerin, kadın ve gençlik hareketlerinin müzakere masasını ayakta tutan demokratik örgütlenme ve eylemlerin sahibi olmaları büyük önem taşıyor.

28 yıl önce 9 Ekim uluslararası komplosu gerçekleştiğinde, Önder Apo, komployu hazırlayan koşulları değerlendirirken “yetersiz yoldaşlığı” da bir neden olarak tespit etmişti. Şimdi içinde bulunduğumuz tarihi dönemde bu eleştirinin özeleştirisini verelim, Önder Apo ile doğru yoldaşlık temelinde Barış ve Demokratik Toplum sürecini geliştirelim.

Yüzyıllık Komplodan Demokratik Toplum Çözümüne Doğru İmralı Direnişi

Rûgeş Azad

İmralı'daki 28 yıllık direniş, kapitalist modernitenin tekleştirici ulus-devlet politikalarına ve uluslararası komplo zincirine karşı köklü bir zihniyet devrimi yaratmıştır. Geliştirilen demokratik komünal toplum paradigması, hegemonyacı saldırıları boşa çıkararak barış, adalet ve ortak yaşamın tarihsel çözüm yolunu sunmaktadır.

20. yüzyılın başlarından günümüze kadar Ortadoğu ve Anadolu coğrafyasında yürütülen ulus-devlet inşası, tekleştirici politikalar ve küresel hegemonik güçlerin stratejik çıkarları ekseninde şekillenen tarihsel sürekliliği anlamak gerekiyor. Özelde 9 Ekim 1998 tarihinde başlatılan uluslararası komplo zinciri ve Rêber Apo'nun Suriye'den çıkarılmasıyla başlayan süreç, münferit bir dış politika hamlesi olmanın ötesinde, yüzyıllık bir parantezin açılışı ve kapanışı olarak incelenmelidir. İmralı Adasında sergilenen 28 yıllık destansı direniş, kapitalist modernite uygarlığını kökten sorgulayan bir zihniyet devrimi ve paradigmasal değişim olarak okunmalıdır. Burada, komplo olgusunu, tarihsel köklerini, güncel müzakere ve barış dinamiklerini, demokratik komünal toplum çözümünü ve çok yönlü saldırılara karşı geliştirilmesi gereken stratejik tutumu derinlemesine anlama çabamızdır.

Tarihsel Süreklilik ve 1998 Uluslararası Komplosu

20. yüzyılın başlarında Ortadoğu ve Anadolu coğrafyasında çizilen sınırlar, ulus-devlet

modellerinin inşası ve bu süreçte uygulanan tekleştirici politikalar, günümüz siyasi ve toplumsal krizlerinin temel kaynağını oluşturur. 1998 yılının Ekim ayında başlatılan ve Rêber Apo'nun Suriye'den çıkarılmasıyla başlayıp uluslararası bir komplo zinciri neticesinde esaret altına alınmasıyla sonuçlanan süreç, münferit veya anlık bir dış politika hamlesi olarak okunamaz.

Aksine bu süreç, Rêber APO'nun dediği gibi, "15 Şubat 1925'te Şeyh Sait'e karşı düzenlenen komployla başlayan ve 18 Kasım 1937'de Seyit Rıza'nın komployla idam edilmesine kadar giden Kürtlere yönelik soykırım uygulamalarının bir devamıdır. Serbest Fırka'nın kapatılmasından (1930) İnönü'nün başbakanlıktan düşürülmesine (1937), 27 Mayıs 1960 askeri darbesinden 28 Şubat 1997'deki postmodern darbeye ve en son 2000 sonrası darbe hazırlıklarına kadar geçen yaklaşık yüzyıllık süredeki tüm benzer olaylarda aynı çizgi çatışması vardır. Önce Almanya, sonra sırasıyla İngiltere ve ABD hegemonik güçler olarak bu çatışmaları dışarıdan destekleyip kontrol ediyorlardı. Tüm bu komplo ve suikast olayları özünde Ortadoğu halklarına, özellikle Anadolu ve Mezopotamya halkla-

rına karşı yürütülen hegemonya savaşlarının birer yansımasıydı. Cumhuriyet tarihi boyunca Kürt meselesine yaklaşımda benimsenen inkâr ve tasfiye konseptinin, küresel hegemonik güçlerin Ortadoğu'daki stratejik çıkarlarıyla ortaklaşa devreye sokulduğu uluslararasılaşmış bir aşamadır.”

9 Ekim 1998'de startı verilen uluslararası komplonun gelişimi ve tarihsel arka planı bilinmeden günümüz de doğru anlaşılamaz. Uluslararası hegemon güçlerin geliştirdiği komplo zincirleri, sadece bölgesel aktörlerin yerel çıkarlarıyla sınırlı kalmamış, küresel kapitalist modernite sisteminin Ortadoğu'daki dizayn çabalarının omurgasını teşkil etmiştir. 20. yüzyıl boyunca ezilen halkların, özellikle Kürt halkının özgürlük arayışları, sistem dışı bir alternatif olarak belirdiğinde, uluslararası merkezi güçler hemen devreye girerek bu arayışları boğmayı hedeflemiştir.

İmralı'da Zihniyet Devrimi

9 Ekim 1998 tarihi, sadece bir kişinin fiziki olarak bir ülkeden çıkarılması operasyonu değil, bir halkın özgürlük iradesinin, ortak yaşam potansiyelinin ve alternatif bir medeniyet paradigmasının tasfiye edilmek istendiği küresel bir aklın devreye sokulduğu tarihtir. Aradan geçen 28 yıllık zaman zarfında, komplonun asıl sahiplerinin hesaplarının nasıl boşa çıktığı, buna karşılık İmralı zindanında üretilen demokratik modernite teorisinin küresel bir çekim merkezine dönüştüğü açıkça görülmektedir.

28 yıldır özellikle Rêber Apo'nun İmralı koşullarındaki destansı direnişini ve uygarlığı tüm yönleriyle deşifre eden paradigmasıyla komploculara tarihsel bir ders vermesini nasıl okumak lazım?

İmralı'da ortaya konulan irade, sadece fiziksel bir direniş değil, kapitalist modernite uygarlığını kökten sorgulayan bir zihniyet devrimidir. Rêber Apo, savunmalarında uygarlık tarihini devletli uygarlık ve demokratik uygarlık olarak iki ana kola ayırarak,

kapitalist modernitenin insanlığı sürüklediği çıkmazı ve krizleri gözler önüne sermiş, buna karşı halkların kendi öz gücüne dayanan demokratik komünal yaşam modelini inşa etmiştir. Bu bağlamda, İmralı tecrit ve işkence sistemi, uluslararası komplonun süreklilik kazanan kurumsal bir halidir. Ancak bu tecrit sistemi, Önderliğin geliştirdiği derin teorik hamleler ve ideolojik-politik açılımlar karşısında adeta duvara çarpmıştır. Fiziksel esaret altında kalmasına rağmen, düşünsel olarak sınırları aşan ve evrensel bir nitelik kazanan bu direniş, komplocu güçlerin hesaplarını altüst etmiştir. Tarih boyunca hiçbir Önderlik, böylesi ağır tecrit koşullarında bu kadar kapsamlı bir zihniyet dönüşümüne imza atamamıştır.

İmralı'dan Barış ve Demokratik Toplum Müzakerelerine

Bugün geline aşamada, Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü yönünde atılan adımlar, komplo siyasetinin iflas ettiğinin en somut kanıtıdır. Müzakere masası, devletçi aklın tekçi ve imha edici paradigmalarına karşı, halkların ortak ve özgür yaşam iradesinin bir zaferidir. Ancak bu süreç, tarihin hiçbir döneminde düz bir hat üzerinde ilerlememiş; aksine çok katmanlı riskleri, provokasyonları ve dönemsel tıkanıklıkları barındırmıştır. Önümüzdeki dönemin en büyük riski, tasfiye konseptini terk etmek istemeyen derin yapıların ve uluslararası hegemonik odakların süreci sabote etme girişimleridir. Buna karşılık en büyük fırsat ise, toplumsal tabanın barışa olan inancı, kadınların ve gençlerin öncülük ettiği demokratik siyaset dinamizmidir. Mücadele tarzı, klasik dar ve grupçu yaklaşımlardan arınmış, toplumsal diplomasiyi, kurumsal örgütlülüğü ve demokratik ittifakları esas alan çok boyutlu bir stratejiye dayanmalıdır.

Demokratik Komünal Toplum Çözümü

Kapitalist modernite sistemi, günümüzde sadece ekonomik bir kriz değil, aynı za-

manda çok boyutlu bir medeniyet krizini (ekolojik yıkım, toplumsal çürüme, anlam daralması, psikolojik bunalımlar) üretmektedir. Ulus-devlet modelinin yarattığı yapay sınırlar ve kimlik baskıları, toplumsal dokuyu tahrip etmiştir. Bu küresel kaosa karşı Rêber Apo'nun geliştirdiği Demokratik Konfederalizm ve Demokratik Komünal Toplum paradigması, insanlığa sunulmuş en tutarlı ve uygulanabilir alternatif çıkış yoludur. Bu gerçekliği anlamak ve özümsemek, ezber sloganlarla değil, derin bir zihniyet dönüşümüyle mümkündür. Toplumun kendi öz örgütlülüğünü (komünler, meclisler, kooperatifler) kurması, ekonominin rant ve kâr odaklı değil ihtiyaç odaklı yeniden yapılandırılması, ekolojik dengenin korunması ve kadın özgürlükçü zihniyetin toplumsal yaşamın merkezine yerleştirilmesi hayati bir zorunluluktur.

Saldırılara Karşı Tutum ve Stratejik Yaklaşım

Bugün Rêber Apo'ya ve özgürlük hareketine yönelik yürütülen özel savaş ve psikolojik harp yöntemleri, 9 Ekim 1998 komplosunun

güncellenmiş ve dijital/medyatik araçlarla çeşitlendirilmiş versiyonudur. Bu saldırıların arkasında yer alan çevreler; uluslararası hegemonik merkezler, bölgesel işbirlikçi iktidarlar ve özel savaş laboratuvarlarında üretilen algı yönetimi odaklarıdır. Amaçları, halkın Önderlikle olan gönül ve irade bağını koparmak, paradigmanın yayılmasını engellemek ve tasfiye politikasını tırmandırmaktır. Bu çok yönlü saldırılara karşı geliştirilmesi gereken tutum, ideolojik netlik, örgütsel disiplin ve kesintisiz bir bilinçlenme faaliyetidir. Özel savaş oyunlarına karşı toplumsal uyanıklığı artırmak, demokratik siyaset alanını genişletmek ve Rêber Apo'nun düşüncelerini her alanda pratikleştirmek en güçlü yanıt olacaktır. Sonuç olarak, yüzyıllık komplolar devri kapanmakta, halkların özgürlük, adalet ve barış içinde bir arada yaşayacağı Demokratik Modernite çağı bütün görkemiyle mayalanmaktadır.

Bölgesel Güç Dengeleri ve Ortadoğu'daki Etkileri

Muzaffer Ayata

Küresel ve bölgesel aktörlerin hegemonya savaşlarıyla şekillenen Ortadoğu'daki derin krizler, ancak öz güce dayanan bir örgütlenmeyle aşılabılır. Önder Apo'nun geliştirdiği demokratik entegrasyon projesi, bölge halklarının geleceği için yegâne ve en ileri çözüm yoludur.

Ortadoğu hem ulaşım yolları hem enerji kaynakları bakımından bulunduğu konum itibarıyla stratejik bir bölge olduğu için uzun süredir durulmadı. Dünyadaki güç dengelerinde hep ele geçirilmesi, denetime alınması gereken bir bölge olarak görüldü. Ortadoğu kendi iç dinamikleriyle sorunlarını çözemeyince emperyalist güçlerin üzerinde denetim sağlama ve bölgeye biçim verme politikaları etkili oldu. Ortadoğu'da çizilen haritalar, sınırlar, Ortadoğu toplumlarının tarihsel gelişimine ve doğal oluşumuna uygun değildi. Arap dünyasını 22 devlete bölen sınırları İngiltere ve Fransa çizdi. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra buna bir de İsrail eklendi.

İsrail'i sadece İsrail olarak düşünmemek gerekiyor. İsrail demek özünde kapitalist sistemin yürütücüsü Amerika demek oluyor. İsrail emperyalizmin Ortadoğu'daki ayağıdır. Sovyetler ayaktaayken Türkiye'nin de böyle bir rolü vardı, NATO'nun Güney Doğu kancasının kalesiydi. Bölgedeki ayakları, koçbaşı durumundaydılar. Ortadoğu'yu İsrail ve Türkiye üzerinden emperyalist ülkeler denetimlerine alıp kontrol etmek istiyorlardı.

Türkiye ve İsrail'in ilişkileri iyiydi. Özellikle PKK'ye karşı Türkiye, İsrail'den büyük destek aldı. Hatırlanırsa uluslararası komplo sürecinde Önderliğin tüm dünyada aranması, izlenmesi ve Türkiye'ye teslim edilmesinde ABD'nin yanında İsrail de aktif bir rol oynadı. Çünkü İslam ve Arap dünyası Filistin-İsrail sorunu nedeniyle İsrail ile mesafeliydi. İsrail, Arap dünyası içinde kuşatılmış bir ada gibiydi. İsrail'in, Türkiye'ye ihtiyacı vardı.

İran, Savaşı Sınırlarının Dışında Kazanmak İstedi

İsrail'in İran'la da ilişkileri iyiydi. Ancak Şah rejiminin yıkılmasıyla beraber İran farklı bir güç odağı olarak Ortadoğu'da yükseldi ve devrim ihraç etme politikasını benimsedi. Zamanla Hizbullah, Hamas gibi örgütlerin güçlendirilmesinde, örgütlenmesinde, desteklenmesinde İran aktif rol oynadı. Suriye ile güçlü bir ittifak kurdu. Körfez ülkelerini, Arap ülkelerini baskıladı. Ortadoğu'da etkinlik kurma konusunda Türkiye ile bir rekabet içine girdi.

Türkiye ise özellikle Erdoğan iktidarıyla be-

raber Sünni İslam'ın öncülüğüne soyundu. İsrail ise kendini güvenceye alma eksenli bir siyaset izledi. İran, Sovyetlerin yıkılmasından sonra Yemen'de Husileri destekledi. İran güvenlik stratejisini sınırların dışından belirledi. Savaşı İran'ın sınırları içine girmeden dışarıda kazanmayı, kendini güvenceye almayı esas aldı. Bunun için silahlı milisler, silahlı örgütler üzerinden bölge baskılandı. İran epey de etkili ve aktif bir duruma geldi.

Savaş İran'ın Kapısına Dayandı

Amerika, Arap ülkelerini, Körfez ile Türkiye ve İsrail'i güçlü biçimde elinde tuttu. Zaten 12 Eylül 1980 askeri darbesiyle, NATO ve Amerika'nın verdiği destekle Türkiye'nin içeride militarist, anti-sol-sosyalist karakteri daha da derinleştirildi, geliştirildi.

Batılılar, Ortadoğu'da daha çok gerici, despotik, işbirlikçi rejimleri destekledi. Bunun için Saddam, Hafız Esad, Kaddafi gibi milliyetçi, biraz daha bağımsızlıkçı bir politika gütmeye çalışan rejimleri hedef aldı. Sonunda bu rejimler tasfiye oldu. Ama İran ayakta kaldı. İran da aşırı İsrail karşıtlığıyla hareket ederek İsrail devletini tanımadı. İsrail'in ortadan kaldırılması üzerine propagandasını kurdu, savundu. Bu da İsrail'in İran'a karşı giderek daha çok bilenmesini, mevzilenmesini getirdi. 7 Ekim'de Hamas İsrail'e karşı kendi gücünü aşan bir eylemlilik içine girdi. İsrail de bunu fırsat bilerek ağır bir saldırıya yöneldi. Gazze adeta yerle bir edildi. On binlerce Filistinli dünyanın gözleri önünde katliamdan geçirildi. Arap ülkeleri ise bu saldırıları seyretmekle yetindiler.

Suriye'de Baas rejiminin devrilmesiyle İran güçlü bir dayanağını, ittifakını kaybetti. Bir kolu koparıldı. Hamas'ın darbelenmesi, Hizbullah'ın sıkıştırılması, sınırlandırılması, İran'ı iyice zorladı. Artık savaş İran'ın kapısına dayandı. Dışarıdan yürüttüğü savaşta kollarının zayıflaması ve etkisiz hale getirilmesiyle İsrail inisiyatif alıp üstünlük sağladı. İsrail bunu fırsat bilerek Trump yönetimiyle de geliştirdiği ilişkilerle, ade-

ta Amerika'yı ve Trump'ı yönlendirerek, İran'a karşı aktif bir saldırının içine çekti. İran toprakları savaş alanına döndü. Bilenen klasik bir savaş yaşanmadı. Ordular karşı karşıya gelmedi. Daha çok hava saldırılarıyla, gelişkin teknolojiyle İran güçlü bir biçimde vuruldu. Büyük tahribata uğradı. Yönetim kademeleri imha edildi. Amaç, yönetimi etkisizleştirerek rejim değişikliğini sağlayıp İran'ı uzlaşmaya, kendi çizgilerine çekmekti. Fakat İran direndi. Çünkü İran'da mevcut rejim, güç kaybederse ya da iktidarı tehlikeye girerse her şeyini kaybedecektir. Rejim için bu kadar hayati bir varlık-yokluk sorunu söz konusuydu. Onun için her şeye rağmen bütün kayıpları göze alarak direndi. Mevcut durumda savaş, çatışma ve hesaplaşma devam ediyor.

Dünya Daha Güvensiz Bir Süreçten Geçiyor

Yılları bulan Ukrayna-Rusya savaşı devam ediyor. Batı dünyasının Ukrayna'nın arkasında dizilmesi Rusya'nın önünü kesme, Rusya'yı sınırlandırma, hırpalama, çoklu bir hedef, çoklu bir çatışma ortamı, silahlanmayı da teşvik etti. Dünyada teknoloji, iletişim gelişirken; savaşların geriletilmesi, azaltılması beklenirken tersine daha çok militarizme, silah sanayisine, silah alımına hız verildi.

Dünya şimdi her zamankinden daha güvensiz bir süreçten geçiyor. Ortadoğu ekseninde sorunlara bakıldığında, İsrail'in bu kadar etkili olması, öne çıkması, Trump öncülüğünde Arap ülkelerinin İsrail'le İbrahimi anlaşmaya çekilmeleri, İsrail etrafındaki kuşatmanın kırılması, Türkiye'ye olan ihtiyacı azalttı. Sosyalizm tehlikesi de olmadığı için eskisi gibi Ortadoğu'da Türkiye'ye ihtiyaç kalmadı.

Türkiye Kürt sorununu çözmediği için uzun yıllardır Kürtlerle bir savaş halinde. PKK öncülüğünde gelişen savaş 50 yılı buldu. Türkiye büyük kaynaklar harcadı. Dış, iç siyasetini adeta bu soruna kilitledi. Kürt so-

runu Türkiye'nin en büyük zaafı, yumuşak karnı oldu. Türkiye bu inkâr ve imha politikasından çıkamayınca doğal olarak komşularıyla, dışarıyla, bütün ilişkilerini Kürt sorununa göre belirledi, düzenledi. Doğal olarak hareket alanı daraldı. Arap ülkeleri Türkiye'nin Suriye işgalini eleştirirken Erdoğan, "Bütün Arap ülkeleri bir Türkiye etmez." diye iddialı laflar ediyordu. Arapları küçümsüyor, aşağılıyordu. Ama şimdi gelişen noktada Türkiye Araplarla arayı bulmaya, ayaklarına gitmeye, ilişkilerini düzeltmeye çalışıyor.

Amerika'nın Güvenilmezliği Deşifre Oldu

Gazze savaşı ve Baas rejiminin yıkılmasıyla dengeler değişti, İsrail inisiyatif aldı ve öne geçti. Özellikle Suriye üzerinde Türkiye'nin de hesabı var. Türkiye'nin Suriye'de ne kadar etkili olacağı bölge dengelerine göre, İran ve ABD-İsrail kapışması sonucuna göre biraz daha belirginlik kazanacak. Şimdi savaş dünya ticaretinin ve enerji kaynaklarının geçiş güzergâhı olan Hürmüz Boğazında tıkanmış gibi. Amerika istediği hızla, istediği tarzda bir sonuç alamadı. İran özellikle depoladığı dronları, füzeleri kullanarak bir denge sağladı. Eğer Amerika ve Avrupalı bazı güçler İsrail'e fiilen destek vermeseydi, savaşa girip hava savunmasını sağlamasaydı İsrail büyük tahribata uğrayacaktı ve kendi gücüyle bu savaşı yürütemezdi. İran'ın füze saldırılarının etkili olduğu ve güçlü bir hazırlık yaptığı ortaya çıktı. Ortadoğu'daki bütün Amerikan üslerini vurabiliyor. Her şeye rağmen İsrail'e füze isabet ettirebiliyor. Savaş bu haliyle biterse ve İran rejimi ayakta kalırsa tabi ki İran bölgede yine en etkili güçlerden biri olacaktır.

Mevcut durumda Amerika en sadık müttefiki, işbirlikçisi olan Suudi Arabistan'a bile gerektiği kadar güven vermedi. Suudi Arabistan farklı arayışlara girdi. Hindistan'dan tutalım birçok çevreyle askeri iş birliklerine, anlaşmalara angaje olmaya çalıştı. Son olarak da Türkiye ve Pakistan ile askeri sa-

vunma anlaşması imzaladı. Amerika'nın dostlarını ya da müttefiklerini dahi koruyamadığı, ilişkilerinin istikrarlı ve güvenilir olmadığı Trump'ın politikalarıyla deşifre oldu.

Suriye Colani'ye Teslim Edildi

Sorunun önemli bir boyutu da Suriye'dir. Suriye Colani'ye teslim edildi. İngiltere'nin yaptığı hazırlıklar, İdlib'de Türkiye'nin HTŞ'yi savunmaya alması, sonra saldırıya geçirtmeleri ve Şam'ın direnmeden, bir savaşa bile gerek kalmadan HTŞ'ye, Colani'ye teslim edilmesi gerçekleşti. Güçlü bir senaryo hazırlandı. Aslında Suriye'de HTŞ'nin iktidar olmasını sağlayacak ve onu iktidarda tutacak bir toplumsal tabanı yoktu. Zaten Kuzey ve Doğu Suriye özerk yönetimi, bölgesini yönetiyordu. Arap-Kürt ittifakı sağlanmıştı. Buradaki bütün diğer azınlıklar ortaklaşmıştı. Demokratik bir sistemin temelleri atılmıştı. Colani'nin ilk icraatı Alevileri, Dürzileri katliamdan geçirmek oldu. En son Halep'ten başlayarak Kürtler üzerine katliam saldırıları icra edildi.

Özellikle Türkiye'nin uzun süredir yaptığı hazırlık ve girişimler sonuç verdi. Türkiye'nin Trump'ı ikna etme, QSD'yi ve Kürtleri denklem dışı bırakma, Kürtleri, Rojava'yı tamamen tasfiye etme şeklindeki planı uygulandı. Kürt halkının direnişi, ayağa kalkışı, birleşmesi ve Önder Apo'nun girişimleriyle bu soykırım; Rojava'nın Kürtlerden temizlenmesi, boşaltılması planı başarıya ulaşmadı. Fakat Rojava üzerindeki tehditler hâlâ sürüyor ve sürecin nereye varacağı pek kestirilemiyor.

Toplumsal Beklenti Yüksek Ama Güven Az

Türkiye Kürtlerle diyaloga geçip, "Kürt-Türk kardeşliğini yaratalım. Bu savaşa trilyonlar harcadık. Türkiye'nin iç birliğini muhkemleştirelim." diye bir çıkış yaptı. Önder Apo da buna karşı beklemedikleri kadar hızlı adımlar attı. PKK'nin varlığını sonlandırdı ve silahlı mücadele stratejisine son verdi.

Demokrasi ve Türkiye'nin değişim dönüşümü, Kürt inkarının aşılması ve Türkiye'de yaşayan herkesin eşit vatandaşlar olarak kabul edilmesi için bir proje sundu. İki yıldır savaş durmuş, çatışmalar yok ve cenazeler gelmiyor. Türkiye'nin güven vermeyen yaklaşımına rağmen ağır da olsa attığı adımlar var. Ama Erdoğan yönetimi bütün kontrolü elinde tutmak istiyor. Erdoğan'ın bütün süreçleri kendi iktidarı için araçsallaştırması nedeniyle barış süreci istendiği gibi sağlıklı, kamuoyunu da hazırlayarak demokratik bir çerçevede yürümüyor. Bu nedenle toplumsal beklenti yüksek ama güven az.

Türkiye Suriye'de etkili olmak istiyor. Colani rejimini adeta kafese almış durumdadır. Türkiye Colani rejimine "Kürtlerin tasfiye edilmesi için çalıştık, sizi koruduk ve destekledik, desteklemeye de devam edeceğiz. O zaman Suriye bizim etkinliğimizde olmalı. Bu temelde ordunuzu da eğitip güçlendireceğiz, Türkiye'yle uyum içinde merkezi bir Suriye olsun." diyor. İsrail de bundan rahatsız. Çünkü İsrail, Şam hükümetine Amerika gibi bakmıyor. Sünni, Selefi, dinci bağnaz bir örgütün uzun vadede kendisi için tehdit olacağını varsayıyor. Suriye'ye saldırarak güvenlik alanını Suriye içinde genişletiyor. Türkiye'nin Suriye rejimini güçlendirmesine, Suriye'de etkili olmasına karşı çıkıyor. Kendisi için bunu sakıncalı, tehdit unsuru olarak görüyor. Türkiye ile çelişkileri esasında bundan kaynaklanıyor. Yoksa Türkiye'nin normalde İsrail'le bir karşıtlığı, bir çelişkisi yoktur. Sonunda da uzlaşacaktır. Türkiye, Suriye'de kendisinin daha çok etkili olmasını istiyor. Kürt sorunu nedeniyle de bütün parçalarda Kürtleri denetime almaya çalışıyor. Zaten Türk ordusu şu anda fiili olarak Kuzey'de, Rojava'da ve Başur'da bulunuyor. Ordu üzerinden Kürtler aleyhine bir denge kurmak istiyor. Kürtler üzerinde hakimiyet kurma ve denetime alma arayışındadır.

İsrail-Türkiye İlişkileri Savaşa Evrilir mi?

Böyle bir ihtimal fazla görünmüyor. Ame-

rika böyle bir savaşı istemediği için izin vermeyebilir de. Bir uzlaşma zemini oluşturacaklardır. Dikkat edilirse 4 Ocak'ta Şam rejimi Kürtlerle anlaşmış ve QSD'nin orduya katılmasına ilişkin anlaşma imzalanacağı anda Dışişleri Bakanı Şeybani imza atılmasını durdurmuştur. 6 Ocak'ta Paris'te yaptıkları görüşmede İsrail-Şam arasındaki anlaşma üzerine Amerika'nın da desteği ve onayıyla ertesi gün Kürtlere Halep'te saldırı başlatılmıştır. Bu da Amerika'nın onayı olmadan, yeşil ışık yakmadan gerçekleşecek bir olay değildir. Ya da Colani Amerika'yı ikna ederek başarmamıştır. Bu durum daha çok Türkiye'nin girişimleri ile olmuştur. Amerika temsilcisi Tom Barrack tam bu gergin ortamda QSD ile ilişkilerini bitirdiğini, DAİŞ tutuklularını alıp Bağdat'a götüreceğini söyleyip QSD'yi ve Kürtleri yalnızlaştırıp saldırıya açık hale getirmiştir. İsrail de bu gelişmeleri seyretmekle yetinmiştir. Tüm bunlar gösteriyor ki, İsrail ile Türkiye savaştan ziyade anlaşmaya çekilmek isteneceklerdir.

Türkiye-Pakistan-Suudi Arabistan İttifakı

Türkiye son yıllarda daha çok silah sanayisine yöneldi. Erdoğan, Türkiye'nin ne kadar güçlü olduğunu, çelik kubbe yarattığını söylese de bunlar çok abartılıdır. Türkiye güçlü biçimde militarize ediliyor. Silah sanayine ağırlık veriliyor. Fakat İran'dan gelen bazı füzeler ancak NATO'nun savunma sistemiyle düşürüldü ve engellendi. Türkiye'nin öyle şişirildiği gibi bir gelişmişlik düzeyi yok. Kendisini nasıl savunacak? Savunma endüstrisi de var. Diğer yanda da Ortadoğu'da dışlanmaması için Araplara adeta yalvarıyor. Onun için Suudi Arabistan'la ilişkilerini geliştirmek istiyor. İsrail'le onlar anlaşırken ya da kriz aşıldığında Türkiye biraz bölgede yalnızlaşır. Bundan yola çıkarak uzun süre gizli görüşmelerle bir ittifak gerçekleştirdi. Pakistan ile de ilişkileri eskiden iyiydi. Pakistan'ın nükleer silahı var. Bir yanda güçlü sermayesi olan Arabistan, diğer yan-

da nükleer silahı olan Pakistan'la böyle bir savunma anlaşması yapıp NATO dışında kendine ikinci bir savunma ayağı oluşturmak istedi. Bu aslında NATO'ya alternatif ya da NATO'yu zayıflatacak bir girişim değil. Çünkü ne NATO ne de Amerika bu anlaşmaya karşı değil. Karşı açıklama yapmadılar. Tersine Amerika bu anlaşmayı destekledi. Bu üç ülke de zaten Amerika'nın işbirlikçisi ülkeler. Bu anlaşma sayesinde diğer Arap ülkelerini de biraz denetime alırlar. İran'ı da yalnızlaştırırlar. İran'ı daha çok köşeye sıkıştırırlar.

Mısır'ın bu anlaşmaya katılmaması da anlaşılır. Çünkü Mısır bölgede etkili olmak istiyor. İsrail, Kıbrıs, Yunanistan'la yaptıkları anlaşmalar var, ticaret yolları var. Bütün bunlardan vazgeçip Arabistan'ın öne çıkarıldığı, kendisine fazla getirisi olmayan bir pakta girmek istemedi. Gelişmeleri izliyor. Onun için bu ittifak güçlüdür, geleceği var ve bütün Arap ülkeleri bu anlaşmaya katılır demek doğru olmaz. Şu anda öyle bir beklenti yok. Bir Arap NATO'suna dönüşme ihtimalinin de fazla olmadığı görülüyor. Eğer Batılılar bunu organize eder, destek verirse olabilir ama onun dışında fazla abartmamak lazım.

İran'la yürütülen Hürmüz Boğazı'ndaki çatışmalar sonuçlanmadı. Nereye gider belli değil. İran kimliğini, çizgisini korumaya çalışıyor, direniyor. Çin ve Rusya'dan çok açık destek göremiyor. Güvenlik paketi ya da askeri bir ittifak düzeyinde ilişki geliştirmiyorlar. Herkes kendini sağlama almaya, kendi pozisyonu korumaya çalışıyor.

Bu Gelişmeler Kürtleri Nasıl Etkiler?

Kürtler Türkiye'de bir çözüm süreci içinde ve onu sürdürmeye çalışıyorlar. Türkiye Başur, Rojava, Rojhilat'taki PKK ile ilişkili ya da PKK'ye yakın bütün örgütlerin, silahlı güçlerin dağıtılmasını, tasfiyesini istiyor. İran Kürtleri idam ediyor, baskılıyor. Kürtlere gücü yetiyor ya da onları, savaşı iç savaşa dönüştürdüğünde en iyi hedef olabilecek güç olarak görüyor. Doğal olarak bu gelişme-

lerin Kürtler üzerinde olumsuz etkisi oluyor. İran'ın iç sorunları da var. İçeride nasıl bir gelişme olur belli değil. Yeniden halk isyanları, ayaklanmalar, gösteriler, protestolar gelişebilir, bu ihtimaller de var. Bunlar Başur'u doğrudan etkiliyor. Zaten İran sürekli Başur'daki Kürt örgütlerinin kamplarını bombalıyor. Başur baskılanıyor. Yakında Amerika, Irak'taki bütün askeri güçlerini çekecek. Bu açıdan bölgede bir yandan ayrışma, kamplaşma, yeni ittifaklar, bir yandan da belirsizlikler var. Özellikle Kürt sorununda belirsizlik var. Çünkü ne Amerika ne Avrupa Kürt sorunun çözülmesi için aktif olarak devrede değiller. Türkiye'deki barış sürecini desteklediğini söylediler ama bunu güçlendirmek, hızlandırmak için bir girişimleri de yok. Daha çok izliyorlar. Amerika ve İsrail askerlerini getirip orada vurdurtmak istemedikleri için Kürtleri savaşa, ayaklanmaya çekmek istediler. Kürtler bu tehlikeyi fark etti. Çünkü savaş Kürtlerin boynuna kalacaktı. Dolayısıyla bilinen güçler ne Rojhilat'ta ne de Başur'da Kürtlerle ciddi bir ittifak yapmadılar.

Başur'un da pozisyonu tartışmalıdır. Şimdi peşmerge güçleri birleştirildi ama Başur'da seçimlerin yapılması üzerinden yıllar geçti, bir hükümet bile kurulamadı, parçalı bir yönetim var. Başur'da demokrasi, özgürlükler, halkın sürece dahil olması, iç dinamiklerinin harekete geçirilmesi, diğer parçalarla birleşme gibi bir gündem yok. Diğer parçalardaki hareketlilik, canlanma orayı da etkiliyor. Ama Başur'un diğer parçalara öncülük edecek, içeride de demokrasisini pekiştirecek bir pozisyonu yok. Mevcut iktidardaki partiler böyle bir hedefe sahip değiller. Daha çok dengelere bakıp çıkarlarını koruyorlar.

Bu açıdan Kürdistan'ın tümünü etkileyecek olan Önder Apo'nun geliştirdiği devrimci demokratik yapılanma ve topluma dayanma, toplumu irade kılma, öz gücüyle sonuç alma perspektifiyle yürüttüğü çalışmalarıdır. Şu anda Kuzeyde Kürt sorunu olumlu biçimde ilerler ve çözülürse bu bütün par-

çaları daha olumlu etkiler. Parçaların demokratik kazanımlarını koruması için bütün hareketlerin, bütün Kürt bileşenlerinin ortaklaşması gerekiyor. İç çelişkilerini arttırma yerine azaltma ve birleşme eğiliminin güçlendirilmesi gerekiyor. Kürt halkı birlikten yanadır. İradesini ortaya koydu. Halk bu konuda partilerden, örgütlerden daha ileri düzeydedir. Bu açıdan Kürdistan devrimi ve toplumu açısından iyimser, olumlu bakmak gerekir.

Riskler Kadar Fırsatların da Olduğu Bir Ortam

Kürtler açısından önümüzdeki dönemde riskler de var. Önder Apo'nun "Gazzeleşme" olarak ifade ettiği, birkaç Gazze'nin ortaya çıkma potansiyeli ve tehlikesi var. Büyük güçler devrede olduğundan büyük riskler var. Kimse Kürtlerle ciddi bir ittifaka yanaşmıyor. Kürtler kendi iç birliğini de istendiği düzeyde yaratamadı, sağlayamadı. Riskler kadar fırsatların da olduğu bir ortam var. Bu fırsatları da doğru kullanmak, değerlendirmek gerekir.

Suriye ne kadar ayakta kalır, etkili olur, çok belli değil. Batılıların, Türkiye'nin desteği olmazsa, Suriye'deki rejim fazla ayakta kalamaz. Irak'ta iç istikrar çok kolay sağlanamaz. Siyaset çok parçalı. İran, rejiminin ayakta kalıp kalmayacağı belli değil. Geniş muhalif kesimler var. İran saldırı altındayken, muhalif çevreler ayaklanmadı, harekete geçmedi. Ama rejimle anlaştı, rejimi destekledi, rejimle birleşti de denemez. Öyle bir pozisyon da yok. Rejim ile aralarında aslında büyük uçurumlar var. Rejim her talebi, her isteği, her itirazı şiddetle, katliamla bastırdı. Bu açıdan İran rejiminin de bir geleceği yok demek yanlış olmaz.

Bölgedeki gelişmeler, biraz da Rusya-Avrupa-Amerika ilişkileriyle de ilgilidir. Diğeri de İsrail ekseninde Ortadoğu'nun yeniden şekillendirilmesi planını Amerika'nın nereye kadar destekleyeceği muğlaktır. Çünkü İsrail'in tek başına yapacağı işler değil.

Amerika'nın desteği gerekiyor. Örneğin Amerika'nın Körfez'de İran'a karşı yürüttüğü savaş ve İsrail politikaları, Avrupa tarafından istendiği gibi desteklenmedi. Gazze'ye, Hamas'a karşı olan savaş, Batılı resmi çevreler tarafından tolere edildi, desteklendi denilebilir. Ama Körfez, Hürmüz Boğaz'ı ve diğer İran saldırıları istendiği gibi destek görmedi. Trump da NATO ülkelerini sıkıştırdı, "Biz NATO'dan çekiliriz. Avrupa'dan güçlerimizi çekeriz. Bunun masrafını üstlenin, silahlanın, silahlara daha fazla bütçe ayırın." diye Avrupa'yı baskıladı. Avrupa şimdi kendi savunmasını yaratma arayışı içindedir. Ama Amerika olmadan bunun kolay yapılamayacağını biliyorlar. Onun için özellikle Türkiye'de son yapılan NATO toplantısında, NATO ülkelerinin Amerika çizgisine geldiği söylenebilir. Hepsi de NATO için bütçe payını artıracaklarını kabul etti.

Suriye'nin Demokratik Seçeneği Hedef Alındı

Birçok nedenden dolayı Ortadoğu'da sular kolay durulmaz. Bunların en önemlilerinden biri de iç dinamiklerin gelişmeyişi, felsefi, ideolojik, siyasi bir aydınlanmanın olmayışı ve toplumsal dinamizm mevcut hükümetleri zorlayacak düzeyde olmayışdır. Arap Baharı yaşandı ama örgütsüz, öncüsüz olduğu için çok hızlı tasfiye oldu. Kurulan rejimler eskiye göre çok daha fazla zayıf ve işbirlikçi durumdalar. İçeride kendi toplumunu baskılayan bir yapılanma söz konusu. Suudi Arabistan, toplumsal dinamikleri baskılıyor, İran idamlara devam ediyor. Diğer ülkelerde muhalifler nefes alamıyor. Basın-yayın dahil her şey mevcut iktidarların, hükümetlerin elinde. Ülkenin kaynaklarını istediği gibi kullanıyorlar. Mezhep ayrılıkları, dini bağnazlık, radikal dinci örgütlerin adeta ortalığı kasıp kavurmaları Ortadoğu'nun geleceğini belirsiz kılan unsurlardır. Ama dediğimiz gibi, eğer halklar dinamiğini keşfeder harekete geçirirse, Ortadoğu'nun güçlü tarihsel, kültürel birikimi de var.

PKK öncülüğünde yürütülen mücadelenin yarattığı birikimle Kürtlerin daha aktif rol oynama şansı, kapasitesi açığa çıkarılırsa, bütün Ortadoğu halklarını da etkiler. Zaten Rojava devrimi bunun için hedef oldu. Rojava'da sadece özerk yönetim ya da Kürtlerin kazanımları hedef alınmadı. Suriye'nin en büyük kaybı, demokratik seçeneği oldu. Çünkü özerk yönetim Suriye için bir umuttu. Bir muhalefet merkeziydi, bir demokrasi modeliydi. Bütün Suriye halkları, Dürziler, Aleviler, demokrat çevreler, laikler, hepsinin gözü, Kuzey Doğu Suriye üzerindeydi. Kuzey Doğu Suriye zayıflatılınca, Kürt-Arap savaşına çevrilmeye çalışınca, Suriye'de demokratik muhalefet zemini daraldı. Zaten halk örgütsüz, yoksul, perişan, önünü göremez durumda. Devletin güçleri, kaynakları, basın-yayını, bürokrasisi Colani'nin eline terk edilmiş. Rojava saldırılarıyla Suriye demokrasisi büyük kan kaybetti, tasfiye edildi diyebiliriz. Suriye'nin demokratik seçeneği, demokratikleşme olanağının hedeflenmesi, etkisizleştirilmesi, aslında bütün Ortadoğu için bir kayıptır. Çünkü Suriye'de demokratik bir yönetim oluşturulsaydı bütün Arap dünyasını etkilerdi. Eskiden beri de deniyor, Suriye ve Mısır olmadan ne savaş ne barış olur. Biri olmadan savaş, diğeri olmadan barış olmaz. Böyle bir belirleme var. Halklar bu açıdan, demokratik seçenekleri, öz gücü, düşünce gücünü geliştirme ve örgütlenme durumundadırlar.

Yegâne Çözüm Demokratik Entegrasyon Projesidir

Özetlersek hem riskler hem de fırsatlar var. Ama emperyalist ülkeler, Ortadoğu'yu bu haliyle bırakmak istemezler, denetim kurmaya çalışacaklar. Körfez'de süren İran-ABD savaşı uzadı, Amerika'yı zorladı. Amerika ne savaşı genişletip sürdürebiliyor ne de bitirebiliyor. Çünkü bu haliyle İran istedikleri çizgiye gelmedi. Bu açıdan Körfez'deki çatışmalar, Hürmüz Boğazı krizi, Husilerin Bab'ül Mendep Boğazını denetime alma yönündeki ilerlemesini de düşündüğümüzde gerginlikler sürmeye devam edecek. İsrail, Lübnan'a olan saldırılarını sürdürüyor. Suriye içlerine saldırıları ve baskılamaları devam ediyor. Türkiye, Suriye'de kalıcı bir güç olmaya çalışıyor. Kürtler kimliklerini ve varlıklarını korumak için çabalarını sürdürüyorlar. Ortadoğu'nun en büyük sorunlarından birisi olan Kürt sorunu halen çözüm yoluna girmiş değil. Bütün sorun ve çelişkiler bir yerde iç içe geçmiş ve kısa, kestirme bir çözüm görünmüyor. En ileri, demokratik ve halkların çıkarına olan yegâne çözüm Önder Apo'nun geliştirdiği demokratik entegrasyon projesidir. Bu da ancak büyük bir mücadele ve örgütlenmeyle sonuç alabilir.

Kadın Özgürlüğü Sağlanmadan Toplumsal Özgürlük Gelişemez

Abdullah Öcalan Sosyal Bilim Akademisi

Toplumsal özgürlüğün ve eşit yaşamın temel şartı kadın özgürlüğüdür. Kadını merkezine almayan devrimler kalıcı bir sisteme dönüşemez; 21. yüzyıl, kadın aklının ve ahlaki-politik toplum paradigmasının öncülüğünde şekillenecek bir kadın devrimi çağıdır.

Önder Apo, 8 Mart 1991 tarihinde yaptığı değerlendirmesinde, “Şunun çok iyi bilincindeyiz; genelde bir toplumda kadının özgürlük düzeyi, bütün toplumun özgürlük düzeyini belirler. Bir toplumun ne kadar özgürleşeceğini anlamak istiyorsanız, bir kadının ne kadar özgürleşmek durumunda olduğuna bakacaksınız. Bir ailenin ne kadar özgür bir aile olduğunu anlamak istiyorsanız, kadının ne kadar özgür olduğuna bakacaksınız. Şunu da ekleyelim; bir erkeğin ne kadar özgür olduğunu anlamak istiyorsak, kadın sorununda ne kadar özgür olduğuna bakmak gerekir. İyi veya kötü, demokrat, sosyalist olmanın temel ölçütlerinden birisi; soruna demokrat ve sosyalist olarak bakabilmek, kadın ilişkilerinde bir seviye tutturabilmek buna bağlıdır. Dolayısıyla biz, partimizin içinde ‘özgürlük ne kadar vardır’ sorusuna cevap vermek istiyorsak, saflarımızdaki kadınların özgürlüğüne bakacağız. Saflarımızda kadın ne kadar özgürleşiyorsa, PKK de o kadar özgürdür. PKK’nin özgürlük derecesi toplumumuzun özgürlük derecesidir. PKK’deki kadının özgürlük derecesi, Kürdistan toplumunun içindeki kadının özgürlük derecesini tayin eder.” perspektifi sunarken, esas olarak kadın toplumsallığının ve bunun sistemi olan Demokratik

Moderniteye giden yolun esas taşlarını döşemiştir. Önderliğimizin belirttiği gibi toplumun özgürlüğünün kaybedildiği ve zayıf bırakıldığı en temel nokta, kadın özgürlük konusudur. Bu nedenle de kadın özgürlüğü sağlanmadan bir toplumsal özgürlüğün gelişmeyeceği çok açıktır.

Kadın Özgürleşmesi Mücadelemizin En Temel İlkesidir

Nitekim Özgürlük Hareketi’nin daha başlangıcından itibaren kadın özgürlük sorununu mücadelenin temel konusunu yapan Önder Apo “Kadının özgürlük düzeyi toplumun özgürlük düzeyini gösterir.” derken özgürlük felsefesinin merkezine kadın özgürlüğünün konulması gerektiğine dikkat çeker. Bu temelde özgün kadın örgütlülüğü, kadın ordulaşması, Kadın Özgürlük İdeolojisinin ilanının ardından kadın partileşmesi ve kadın konfederal sisteminin geliştirilmesi, kadın devriminin temel köşe taşlarını oluşturdu. Yine Önder Apo “Yarım kalan projem tamamlandı.” dedi. Bunu, kadın kurtuluş ideolojisinden kadın kurtuluş politikleşmesine geçiş olarak formüle etti.

Bu anlamda Önder Apo'nun en temel çalışması kadın özgürleşmesine yönelik oldu. Görüyoruz ki bu çalışma ilk çıkışından itibaren mücadelemizin en temel ilkesi olmuştur. Kürt sorununun sadece üst yapı çözümlemeleri ve klasik Marksist söylemlerle birkaç ekonomik nedene bağlanarak çözümlenemeyeceği tespiti başlangıçta yapılır. Yine Önderlik ideolojisi en temel farkını toplumsal cinsiyetçiliğin özgürleştirilmesini esas almasıyla ortaya koyar. İdeolojik grup aşamasında kadın katılımını stratejik ele alması da bunun göstergesidir. Kadınla ve tüm canlılarla tahakküme dayalı ilişkiyi reddeden, eril iktidarı sorunların merkezine koyan bakış açısıyla özgür toplum ve onun ilişki biçimini, yaşam anlayışını yaratma mücadelesi verilir. Dünya halklarının özgürlük mücadelelerinde kaybedişlerinin nedenleri doğru sorgulandığında, başarıya götürecek olan yol da belirlenir. O yol da mücadelenin ana halkasının kadın özgürlüğü olması gerektiği gerçeğidir.

Özgür Kadın, Özgür Toplumdur

Bu nedenle Önder Apo özgür toplum modeli arayışında kadının kurtuluşu ile toplumun kurtuluşunu geliştirecek yaşam felsefesini oluşturdu. Bu temelde PKK'de yaşam kadınlardır. Özgür kadın, özgür toplumdur. Özgür kadın, özgür erkektir. Özgür kadın, özgür yaşamdır.

Konumuz itibariyle kadın ve toplum arasında oluşan bu simbiyotik ilişkiyi doğru anlamak önemlidir. Toplumda ne değişir veya değiştirilirse toplumsallığı yaratan, geliştiren, besleyen, koruyan olmaktan çıkar ve yaşam olumsuz yönde değişir? Ya da nerede ve nasıl bir değişiklik gerçekleştirildi ki, insan kendi kendine yabancılaşmayı, emeğinden ve yaşamından uzaklaşmayı yaşadı? Bu öze yabancılaşmayı yaratan, bizi bizden uzaklaştıran yönler nelerdir? Bu soruların cevabı bizi toplumsallığımızı, kadın ve toplum arasındaki ilişkiyi tanımaya götürecektir.

Toplumsallık

İnsanın Var Olma Biçimidir

Önder Apo birinci ve ikinci doğanın oluşum karakterleri iyi anlaşılmadan toplum, doğa ve insan gibi olguların da iyi anlaşılmayacağını belirtmektedir. Bu anlamda Darwin'in evrimci doğa yasasını esas alan Marksist ideoloji birinci ve ikinci doğanın aynı kanunlara sahip olduğunu varsayarak, birinci doğaya has kanunları ikinci doğa içinde geçerli saymış, böylelikle toplumsal doğayı çözümlemesi ve bundan hareketle sonuca gitmesi ciddi sosyolojik yanılgılara götürmüştür.

Bu konuda Önder Apo'nun "*Birinci doğanın kanunları keskin ve katıdır, değişmez. Toplumsal doğanın böyle keskin, katı yasaları yoktur ve esnektir.*" tespiti konuyu anlaşılır kılmaktadır. İkinci doğa olarak tanımlanan toplumsal doğa, birinci doğanın devamıdır. Bu nedenle toplumsal doğa olarak nitelendiriyoruz. Milyonlarca yıldır evrimleşerek gelişen, kendi farkının farkındalığına varan insan, birinci doğadan farklılaşmasını toplumsallığındaki esnek düşüncesine borçludur. Birinci doğadan farklılık gösteren ve kendine has niteliğiyle başka bir doğa olarak tanımlanan Toplumsal doğada eğilimlerin ve düşünsel esnekliğin olduğunu görüyoruz. Nasıl ki birinci doğanın kendine has değişim-dönüşüm yasaları varsa farklı bir oluşum olarak toplumun da kendine has değişim-dönüşüm özelliği bulunmaktadır. Bu anlamda birinci doğa evreni tanımlarken, ikinci doğa toplum hakikatini tanımlamaktadır.

Nitekim Önderliğimizin belirttiği gibi "*toplumsallaşma özünde insanın kendi doğasıyla buluşması, onu yeniden yaratması eylemidir.*" Bu nedenle toplumsallık insanlığın var olma biçimidir. En zayıf varlıklardan biri olan insan, doğanın zorlu koşullarında ancak bir arada, birbiri için yaşayarak ve toplumsallığı geliştirerek yani komünal yaşayarak hayatta kalmayı başarır. Bunun geliştirilmemesi yok oluş anlamına gelecektir.

tir. O nedenle insan olma ile toplumsallaşma eşzamanlı, birlikte gelişen olgular, hatta aynı şeylerdir. İnsanlaştıran, insan kılan, geliştiren toplumsallaşmadır. Toplumsallıktan doğan güçle insan, doğanın zorlukları karşısında ayakta kalabilmek için önemli bir avantaj elde eder. Bu yönüyle toplumsallaşma insan türünün varlık koşuludur. Özcesi, toplumsallık esas alınıp ona göre yaşanmadan insanın var olması, varlığını devam ettirebilmesi ve gelişmesi mümkün değildir. Bu açıdan toplumsallaşma, toplum olarak yaşama, özgür ve eşit olma insan türünün doğası olmaktadır.

Toplumsallık Kadın Rengindedir

İnsanı insan yapan toplumsallık kadın rengindedir, kadın karakterindedir. İlk oluşum karakteri her zaman hakiki karakteri ifade eder. İlk form olan anacıl klan toplumunda, kadın özünü ve rengini görebiliriz. Önder Apo kadını “çeşitlenmek isteyen evrenin kendinde yarattığı ilk form” olarak tanımlamaktadır. Bu anlamda kadın toplumun tüm diğer öğelerini kendi gerçeğiyle bütünleştirerek evrensel anlamı açıklayandır. Çoğalmayı, çeşitlenmeyi, güzelliği, özgür akışı kendinden başlayarak tüm diğer toplum üyelerine anlatan akışkanlığını değişim ve uyuma dönüştürmüş haldeki bir formdur. Kadın formunda kendini gerçekleştiren evren, çeşitlenmenin bir adımını bu yolla atmıştır. Bölünerek çoğalan canlıların kendilerinde barındırdıkları özellikleri zenginleştirdiği iki cinsiyetle forma kavuşturan evrensel zekâ, kadını bu zekânın taşıyıcı formu yapmıştır. Bu anlamda insanı insan yapan tüm değerlerin öncüsü olarak kadını tanımak, kendimizi tanımak ve aynı zamanda yaşamı tanımaktır.

İnsan ve toplum olarak yaşamanın olmazsa olmaz varoluş ilkesi olan ahlakın yaratıcısının da kadın olduğu tarih bilimciler ve günümüz sosyologları tarafından çok net bir bilgi olarak belirtilmekte. Kadının ahlakın anası, öğretmeni ve temsilcisi olduğunu görmek mümkündür. Ahlakı yaratan ve taşı-

yan kadın, kendisinin ve toplumun özgürlüğü açısından ahlakı bu akışkanlıkla geliştirme sorumluluğuna sahiptir. Toplum ancak ahlak sayesinde ayakta kalma ve kendisini sürdürme gücüne sahip olur. Ahlak insanı, birinci doğadan ikinci doğaya taşıyan oluşturuç güçtür. Kendiliğinden olan bir güç değil, insanın yaşama ısrarı ve çabasıyla yarattıklarının oluşturduğu güçtür. Ahlak topluma birlikte yaşam gücü, enerjisi ve coşkusunu veren bir kaynaktır. Bu şekilde insanlığın yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olmasını engellemiştir. Çünkü toplum, ancak özgürlük ahlakıyla var olur ve varoluşunu sürdürebilir.

Kutsallık Sadece Kadına Özgü Olabilir

Bu anlamda dilin geliştirilmesi de insanlık tarihi boyunca toplumsallaşmaya en güçlü adımı atarak bu anlamlandırma sürecinde etkili olmuştur. Önder Apo “*Bir profesör okudum din, ahlak ve siyaset üzerine kavramlar kullanıyor, kutsallığı dine bağlıyor. Kutsallık sadece kadına özgü olabilir. Dünyada dili öğreten kadındır. Biliyorsunuz o zaman onun çocuğu diye bir aidiyet yoktu. Erkeklerin çocuklarla ilgisi yoktu. Çocuğu büyütmek için ona seslenmek için, doğumdan sonra çocuğa seslenmek için, büyütmek için dili öğreten kadındır. Kültürü de kadın üretti. Toplumun doğuşunu sağlayan kadındır. Dolayısıyla kutsallık ve tanrılık ona aittir.*” diye ifade etmektedir. Bu anlamıyla dil toplumların hakikati ve varlığıdır.

Bunun için kadınla yaşam arasında en önemli bağ toplumsallığı bir arada tutma gerçekliğidir. Bu bağ doğru kavranmadığı sürece ne yaşama ne de toplumsallığa doğru anlam verilebilir. Yaşam kendi içinde oluşturduğu toplumsallığı ile anlamlıdır. Görüyoruz ki insan yaşamı, toplumsal yaşamdır ve toplumsal yaşam da kadın eksenlidir. Bu nedenle toplumsallığı, klan toplumunu kadın renginde bir kavram olarak görmek gerekmektedir. Bu erkeğin toplumsuz veya toplumun erkeksiz olabileceği anlamına gelmez. Erkek de varoluşsal olarak toplumsaldır, toplumsallık insan türünün varoluş

koşuludur. Kast edilen, toplumsal yaşamın kadının etrafında ve belirleyiciliğinde gerçekleştiğidir. Bu, toplumsal yaşamın “en uzun süre” kapsamında gerçekleşen formudur. Tüm zamanlarda ve mekânlarda gerçekleşen budur ve bu ontolojiktir.

Kadın Öğretendir, Eğitendir, Toplumsallaştırandır

Anacıl klan toplumun ana-kadın öncülüğünde şekillenmesi, önemli bir gerçekliktir. Önder Apo “*Şu durumda kadının doğuran, hayat veren ‘kutsal’ bir varlık olarak görülmesi, doğurma ve besleme ile ilgili organlarının ön plana çıkması anlaşılırdır. Kutsallık, içerdiği anlamsal boyutları nedeniyle toplumsallaşmada çok kritik önemde bir yere sahiptir. Fakat kadının ilk toplumsallaşmadaki rolü salt doğurganlığıyla sınırlı değildir. Nereden bakılırsa bakılsın ilk toplumsallaşmanın ana-çocuk arasında geliştiği, tartışmasız bir hakikattir. Dokuz ay çocuğu karnında taşıyan, doğurduktan sonra da bedeninden damıttığı sütü ile besleyen ve tüm çocukluk süreci boyunca koruyan ve kollayan da kadındır. Çocuğa hayatta kalmayı öğretene, onun için gerekli bilgileri veren, onu eğiten ve topluma katılmasını sağlayan kadındır. ‘Babalık’ diye bir kurum yoktur. Bu durum da gözetilince anacıl klan yaşamında kadının eğitici, öğretici, toplumsallaştırıcı rolünün ömür boyu nitelik değiştirerek devam ettiği düşünülebilir. Erkek bu toplumsallaşmanın dışında değildir ama merkezinde de değildir. Çeperlerindedir, rolü ikincildir.*” diye ifade etmektedir.

Toplumsallaşmanın kadın etrafında örülüyor olması, kadını çok daha kolektif ve sorumlu davranmaya itmiştir. Kadının bu temel özelliğini giderek yaygınlaştırması hayvansı özelliklerin giderek değişmesinde ve toplumsallaşma için gerekli insani alışkanlıkların gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Gelişimin ilk evrelerinde doğa içerisinde hayvanlardan farksız, salt beslenme ve üreme çerçevesinde yaşamını sürdüren ilk insansılar, insan toplulukları haline harcadıkları emek sayesinde geldiler. Zorlu doğa karşısında, kendini savunma ve yaşa-

mını sürdürme biçiminde ortaya çıkan mücadeledede harcanan emek, ilk insansıların düşünce gücünün gelişimine yol açmıştır. Düşünce doğaya paralel olarak gelişmiştir. Ve ilk ortak emek, kadının doğurduğu yavrusunu koruma içgüdüğü ile açığa çıkmıştır. Doğal olarak ortak ihtiyaçların ortak giderilmesi ve yavruların ortak korunması esasında oluşan bu ilk topluluk, insanlığın ilk örgütleniş bilincini de geliştirmiştir.

Ana Emeği İlk ve Kutsal Emektir

Dolayısıyla kadının rolü besleyen, geliştiren temelde olmuştur. Ana emeği ilk ve kutsal emektir. Emekle yaratılan her şey kutsal görülmektedir. Çünkü ana emeğiyle yaratılan her şey toplumun yararınadır. Toplumun en temel ihtiyaçlarını gideriyor. Bu ihtiyaçların karşılanmasında var olan ana emeği ve bu emek için kullanılan tüm aletler kutsal görülüyor. Bu yönüyle ilk anacıl komünal toplum sürecinde kadının, toplumsallaşmanın esas ögesi olduğu, dahası toplumsallaşmanın öncü gücünün kadın olduğu hem yaşam gerçekliğinden hem de tarihsel verilerden anlaşılmaktadır.

Yapılan arkeolojik kazılardan elde edilen verilere baktığımızda klan ve kabile yaşamında kadının kutsal görüldüğü bir düşüncenin belirgin olduğu anlaşılmaktadır. Bu yaklaşımı inanç ritüellerinde, mimaride, üretim araçlarında ve sanat eserlerinde görmekteyiz. Sanat eserlerinin çoğunda kadınla birlikte komünal değerlerin yüceltilmesi esas alınmıştır. Görkemli tanrıça heykellerinin yapılması, bu dönemde kadının toplumsal örgütlenmedeki rolünden ötürüdür. Çünkü bu dönemde toplumun yöneticisi, bilimcisi, şifacısı, sanatçısı, mimarı kadındır. Yine söz konusu toplumun doğa ile uyum ve derin bir dostluk kurduğunu mağara duvarlarındaki çizimlerinden anlamaktayız. Toplumlarda insanların barınmasını, beslenmesini, çoğalmasını ve toplumsallığını sürdürmesini sağlayan bütün değerlerin kutsallık derecesinde büyüleyici bir güzelliğe sahip olduğunu belirtebiliriz. Bu anlamda anacıl klan

toplumunda kadın öğretendir, eğitendir, toplumsallaştırandır.

Toplumsal Olarak

Analık Kavramına Bakmak

Yukarıda klandaki bağlarda belirleyici olanın ana olduğunu belirttik. Fakat analık kavramı ille doğurmakla bağlantılı değildir. Yapılan antropoloji araştırmalarında komünal klan toplumunda akrabalık kavramlarının oldukça farklı olduğu görülmüştür. Kimi zaman bir klandaki küçük bir kız çocuğu da anne olarak tanımlanmıştır. Bu konuda Evelyn Reed *“Bize göre anne, çocuk doğuran bir kadındır, doğuruncaya dek ve doğurmadıkça anne olamaz. İlkel toplumdaysa, analık, dışı cinsin bir toplumsal işlevidir; dolayısıyla bütün kadınlar, topluluğun olgusal ya da gizil ‘annele-ridir’. Yetişkin kadınlar, çocukların sağlanması ve korunmasından da aynı ölçüde sorumludurlar.”* diye belirtmektedir. Burada Evelyn Reed klan toplumlarında annenin biyolojik değil ama işlevsel anlamının önemini vurgular. İşlevsel anneliğe göre bir dışının anne olması için illaki çocuk doğurması gerekmediğini belirtir. Günümüzde biyolojik olarak değil toplumsal olarak baktığımızda, halen birçok yerde kız çocuklarının neden ‘anam’ olarak çağrıldığını daha iyi anlamış oluruz.

Bununla birlikte doğa da bir ana olarak görülmektedir. Çünkü anacıl klan toplumun en belirgin ilkesi canlılık ilkesidir. İnsanı canlı doğanın bir parçası olarak görülmekte ve doğa da insan gibi duyumsayabilen, sezebilen, his edebilen, sevebilen bir varlık olarak görmüştür. Doğa ve kadın birbiriyle o denli bütünlüklü ele alınır ki, hepsi birer ana olarak görülür. Zaten ‘tabiat ana’, ‘toprak ana’, ‘bereketli ana’, gibi tanımlamalar buradaki zihniyetin temel karakterini oluşturur. Her şeye yaşam verdiği için kutsanır. Bunun için kadının analık niteliği nedeniyle insanlığın toplumsallığındaki yeri başat durumdadır.

Kadını Görmeyen Devrim, Devrim Olamıyor

Anacıl klan toplumun binlerce yıllık kültürünün yarattığı hafıza, özgürlük hafızasıdır. Bir kez daha belirtirsek kadın eksenlidir. Bu anlamda toplumsallığı, hiçbir zaman kadından kopartarak ele almak mümkün değildir. Nitekim ezilenler adına hareket eden devrimlerin temel zayıflığı ve yetersizliği de bu noktada ortaya çıkmıştır. Bunu gerektiği gibi görmeyen, yeterli düzeyde anlamayan zihniyetler, devrimci mücadelede de temel bir yanın eksikliğine yol açmıştır. Bu tarzdaki devrimcilik, gölgeyi görüp kaynağı görmemeye benzer. Yani halklar, ezilenler için ahlaklı, onurlu bir yaşamı, eşit ve özgür ilişkiler sistemini, adaletli, güzel ve doğal yaşamı arzulamak, bunun için her şeyini ortaya koyarak mücadele etmek, ancak bu arzulanan tüm değerlerin asıl olarak kadın eksenli yaşamdan doğduğunu görmeyerek ya da unutarak devrim gerçekleştirmek, bir yere kadar getirmektedir. Ancak süreklileşen ve sistemleşen bir toplum sistemini geliştirememektedir. Nitekim tarih boyunca gelişen isyanlara ve 19. yüzyıldan itibaren sosyalizm adına gelişen devrimlere baktığımızda bunu çok net bir biçimde görürüz. Bu erkek egemenlikçi sistemin geliştirdiği karşı devrimin körleştiren etkisidir. Kadını görmeyen devrim, devrim olamıyor. Çok büyük ve anlamlı direnişlere yol açıyor ancak toplumsal yaşamın temel öznesi olan kadın, devriminin öznesi olarak görülmeyince devrim süreklileşemiyor, toplumsal bir yaşam sistemine dönüşemiyor.

Önder Apo, *Barış ve Demokratik Toplum Manifestosu*’nda *“Özgürleşmenin ilkesel değeri vardır ve ilkenin kapitalizmle, sosyalizmle ilişkisi de önemlidir. Şayet anti-kapitalist olmak istiyorsan temeline bunu koyacaksın; sosyalist olmak istiyorsan bu ilkeyi esas alacaksın. Başka türlü anti-kapitalist, sosyalist olunamaz. Toplumsallığın bugününü görmek istiyorsan kadınların içine sürüklendikleri duruma bakacaksın. Çünkü kadın şahsında yok edilen, hiçleştirilen ve nesneleştirilen, toplumdur. Zira*

kadın toplumun kendisidir.” belirlemesinden yola çıkarak toplumu bu biçimde ele almak, toplumun ana damarını yakalama anlamına gelir. Çünkü kadın toplumdur, toplum kadındır.

En Temel İdeolojik Çarpıtma

Bu anlamda kadının neden bu kadar toplumun dışında kapalı, etrafı örülü, sınırlandırılmış özel alana kapatıldığını derinden anlamak gerekir. Kadına ait bütün değerler çirkin, uyumsuz, orantısız, ölçüsüz, kaba ve geri olarak gösterildi. Toplumsallığın kaynağı ve esas kurucu gücü olarak kadın ile toplum arasında bu kadar korku, kuşku, güvensizlik, hatta düşmanlığın ekilmesi, en temel ideolojik çarpıtmadır. Salt kadın açısından değil, özelde toplum için sonuçları daha ağır olmuştur. Kendisini gerçekleştirmeyen, gelişim ve değişimini sağlamayan toplum, en derin şekilde yönlendirilmeye açık bir nesne konumuna getirilmiştir. Çünkü kendi ahlaki ve politik doğasını yaşayamamaktadır. Kendisini kuramamaktadır. Oysa toplum öyle bir doğadır ki yaşam ve gerçekleşme, değişim ve dönüşüm onun kendi karakteridir.

İnsanlığın binlerce yıllık özgürlük arayışı ve mücadelesi de buna benzemektedir. Özgürlüğün kaynağının ve kökünün kadın özgürlüğünden geçtiği gerçekliği ya görmezden gelindiği ya bilince çıkarılamadığı veya kabul edilmediği için özgürlük arayışları da hep bir çemberin etrafında döngüsünü tekrar eder duruma gelmektedir. Halbuki bunca bedel verilirken ve özgürlüğe bunca susamışlık varken, insanlığın akıl ve gönül gözünü biraz daha açması ve ikisini birleştirerek geçmişine, bugününe ve geleceğine bakması hakikati görmesini de getirecektir. Kadının özgürlüğünün olmadığı ve esas alınmadığı bir özgürlük arayışı ve yürüyüşünün, gerçekleştirilen mücadelenin sonucu yine aynı erkek egemen toplumun başka bir versiyonuna çıkmaktadır.

“Önce Devrim, Sonra Kadın Sorunu” Hiçbir Sorunu Çözemez

Bu konuda Marksizmin, özgürlük sorunlarının en temel sorunu olan kadın özgürlük sorununu genel devrim sorununun sadece bir parçası olarak görmesi, hatta örgütlenen kadın hareketi ile çevre ve kültürel hareketleri devrim önünde engel ve devrimci mücadeleyi parçalayan, zayıflatan olgular olarak görmesi en temel hatalardan olmaktadır. “Önce devrim, sonra kadın sorunu ve diğer sorunlar” demek aslında hiçbir sorunu çözmemek, soruna köklü yaklaşmamak demektir.

Hatta büyük kadın devrimcilerden ve kadın haklarının en öncü kişiliklerinden olan Clara Zetkin dahi kadın özgürlük sorununu işçi sınıfının kurtuluşu sorununa bağlayarak ele almaktadır ve şu şekilde değerlendirmektedir: *“Kadının tam kurtuluşu, son ve belirleyici tahlilde, işçi sorunu ile en yakın bağları olan ve ancak ona bağlı bir şekilde nihai çözüme ulaşacak olan ekonomik bir sorundur. Kadının davasıyla işçinin davası ayrılmaz şekilde birbirine bağlıdır ve son çözümlemelerini ancak sosyalist toplumda, emeğin kapitalistlerden kurtuluşu üzerinde yükselen toplumda bulur.”*

Tüm bu değerlendirmelerden de anlaşıldığı gibi reel sosyalist deneyim bir kez daha çok açık bir şekilde göstermiştir ki, kadının özgürleşmediği ve kadın özgürlüğünün temel alınmadığı hiçbir devrim ve toplumsal hareket gerçek anlamıyla özgür yaşamı açığa çıkartamayacaktır. Yaşamı doğuran, besleyen, büyüten, ona maddi ve manevi anlamlar yükleyen, ahlaki ve politik yapıyla sürekliliğini sağlayan kadın özgürleşmeden, kadının iradesi yaşamın her alanına doğrudan katılmadan nasıl bir özgürlük gelişebilir? İşte reel sosyalizm bu gerçeği tam çözmeyen yarım çözümleriyle çökerken kapitalist sistem de sahte demokrasisiyle ve kasıtlı olarak kadını hedeflemesiyle çöküşe doğru hızla gitmektedir. Bu konu eğer doğru yaklaşırsa sistemleri yaratan ve sürekliliğini sağlayan, yanlış yaklaşırsa da sistem-

leri çökerten bir etki gücüne sahiptir. Yaklaşımın doğruluğuna veya yanlışlığına göre yaşamı anlamlandıran ya da anlamsızlaştıran bir yapıdadır.

21. Yüzyıl Kadın Devrimi Yüzyılı Olacak

Sonuç olarak tarihe dönüp insanlık nerede kaybetti diye baktığımızda, insanlığın kadın şahsında kaybettiğini gördük. Çünkü kadının kaybedişi toplumun kaybedişi olmuştur. Özellikle çelişkilerin daha fazla derinleştiği ve krizin yoğunlaştığı 21. yüzyıl gerçekliği, bu büyük kaybedişin yeniden kazanıma dönüştürülmesinin zeminlerini de oluşturmaktadır. Bunun için Önder Apo, 21. yüzyılın kadın devrimi yüzyılı olacağını dile getirmektedir. Bu yüzyılın kadın yüzyılı olabilmesi ve erkek aklının yenilmesi için, kadın aklının yeniden kendisini örgütleyip potansiyelini ortaya çıkararak, hep var olan fakat zayıflatılan ahlaki ve politik toplumun savaşımını vermesi gerekmektedir. Önder Apo bunun için toplumun yeniden ahlaki ve politik özüne dönmesi, üçüncü doğanın anlama kavuşması için birinci ve ikinci doğanın bir uyum içinde tekrardan yaşaması gerektiğini söylemektedir. Bu anlamıyla üçüncü doğa, doğa ve insanların, kadın ve toplumun, kadın ve erkeğin yeniden beraber özgürce yaşadığı bir süreci ifade etmektedir.

Bu temelde Önder Apo ahlaki ve politik toplum devriminin öncülüğünü kadınlara teslim etmiştir. Kadın nasıl ki ilk MA Tanrıça kültürünün duygusu ve düşüncesi ile yeni bir yaşamın inşacısı olduysa “özgürleşen kadın, özgürleşen toplumdur” gerçeği ile Demokratik Komünal Toplumun inşacısı olmalıdır. Bunu gerçekleştirmek 21. yüzyılın bir kadın yüzyılı olmasının koşullarını daha fazla sağlayacaktır.

Kaynakça

- Abdullah Öcalan, *Barış ve Demokratik Toplum Manifestosu*
- Abdullah Öcalan, *Demokratik Komünal Toplum Manifestosu*
- Abdullah Öcalan, *Bir Halkı Savunmak*
- Önderlik Çözümlemesi
- Jineoloji Dergisi
- Ünsal Çimen, *Anaerkil İzler*
- Evelyn Reed, *Kadının Evrimi*

Şehidin Çağrısı ve Sözün Gereği

Şehit Çalışmaları Komünü

Kahramanların sadece savaşçılıklarına değil, komünal ve ahlaki yaşam çizgilerine odaklanan bu çalışma, “Şehit yaşamın sözüdür” hakikatini öne çıkarıyor. Şehitleri sahiplenmenin yolu; miras bıraktıkları değerleri korumak, mücadeleyi başarıya ulaştırmak ve demokratik komünalist toplumu aktif bir şekilde inşa etmektir.

Kahramanların Nasıl Yaşadığı Önemlidir

Kahramanlık hikâyeleri savaşlarda sergilenen cesaret, kararlılık, ısrar temelinde tarihin sayfalarına nakşedilir. Bin yıllardır anlatıya konu olan daha çok kahramanların savaşçılıkları olmuştur. Bir anlamda kahramanlık ve savaş birbirini doğuran, birbirinin varlığını mümkün kılan olgular olarak toplumsal hafızada yer edinmiştir. Bu yüzden kahramanları anlatan her çaba mutlaka bir savaşa vardırılır. Oysa savaştan çok daha önemli olan kahramanların nasıl yaşadığıdır. Ve kahramanların nasıl yaşadığını anlatan veriler neredeyse yok gibidir.

Kürt halkı, yarım yüz yıldır en değerli varlıklarını adadığı özgürlük mücadelesinin yarattığı değerler etrafında, varlığını kanıtladığı gibi kendi sesini de oluşturarak tüm dünyaya duyurdu. Bunu, dağların yüceliklerinde seyreden çocuklarının büyük mücadelesiyle başarabildi. Yani Kürt halkı son yarım asırda her gün çocuklarının kahramanlıklarına tanıklık ederek yaşadı. Küresel emperyalizmin

dört ulus devlet arasında pay ettiği Kürdistan topraklarının her karış toprağına, Kürt kızları ve oğullarının kanı aktı. Dağlar şahitlik etti destansı direnişlere. Irmaklar bir parçadan başka bir parçaya kahramanlık ezgilerini taşıdı. Yıldızlar yoldaşları oldu zamanı gemleyenlerin. Dağların yüceliklerinde seyreden gerilla yaşamı, yeni yaşamların umudu oldu. Ağıtların ritmi değişti Kürdistan’da. Ölüm aşıldı, giden her can yeni doğuşlara ışık oldu. Kendinden utanır hale sokulan Kürt halkı, 50 yılın sonunda kızları ve oğullarının mağrur bakışları altında gururlandı. Her şeyin üstünde tuttıkları çocuklarını büyük bir metanet ve inançla ebediyete uğurladı. Taziye çadırlarında ağıt ve gözyaşlarının yerini zılgıtlar ve şehide verilen mücadeleyi sürdürme sözleri aldı. Direnişleri anlatıldı diller dönünceye dek. Yarına dair yapılacaklar sıralanınca, bu sefer nasıl yaşadıklarına odaklandı bir bütün halk olarak. Sahi nasıl yaşadı ve nasıl savaştı, o çoğu ömürlerinin baharında olan kadın ve erkekli özgür yaşam alayları? Önder Apo “Şehit yaşamın sözüdür” diyor. Şehidin işaret ettiği yaşam nasıl olmalıydı?

Yeniden Başlayan Kahramanlık Çağı

Önder Apo'nun 27 Şubat 2025'te yaptığı "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı" ile başlayan süreç Kürdistan özgürlük mücadelesinde yeni bir dönemi başlattı. Yarım asrı aşan mücadele sürecinin 42 yılı gerilla mücadelesi temelinde geçti. Kürt halkı en seçkin evlatlarını bu uğurda sonsuzluğa uğurladı. Her birinin büyük yaşam idealleri vardı. Onlar canları pahasına özgürlük mücadelesine atılmaktan çekinmediler. Kürt varlığının inkâr edildiği, yok sayıldığı vahşet ortamlarında direnmekte bir an bile tereddüt etmediler. Sadece Kürt kızları ve oğulları diremedi; dünyanın dört bir yanından kadın ve erkekler Kürdistan özgürlük mücadelesinin saflarında buluştular. Komünalist, sosyalist bir toplum ülküsü etrafında buluşarak halkların birlikte yaşam umuduna yepyeni bir çehre kazandırdılar. En başından itibaren toplum merkezli enternasyonalist bir mücadeleyi benimsediler. Yaşam ve mücadeleleriyle kahramanlık çağını yeniden başlattılar. Ve 50 yılı aşan görkemli mücadele günümüzde Kürdistan sınırlarını aşarak cihanleşmiş, kapitalist modernite sömürgeciliğine karşı insanlığa umut olan bir düzeye ulaşmıştır. Hiç kuşku yok ki bu, on binlerce kadın ve erkek devrimcinin, Kürdistan özgürlük gerillasının kahramanca yürüttüğü mücadele sayesinde mümkün oldu.

İnsanlığın Ortak Vicdanı Olmak

Gerilla mücadelesi öncesi Kürdistan bir mezar sessizliğindeydi. Bu gerçeği ancak haramzadeler inkâr edebilir. Gerilla mücadelesi öncesi Kürdün sesi yasak, Kürde dair sesler ise faşizmin borazanları altında duyulmamaktaydı. Kürt halkı kendi ölüsünün matemini bile tutamaz olmuştu. Onca mücadele yılının ardından Kürt halkına dayatılan inkâr aşıldı. Kürt halkı özgür yaşamı inşa etme olanaklarına kavuştu. Gerilla mücadelesi öncesi iki Kürt bir araya gelemiyordu, bugün ise milyonlar tek yürek olarak buluşmakta. Gerilla mücadelesi öncesi "Kürt'ten bir şey çıkmaz" düşüncesi

kanıksatılmıştı, şimdi ise Kürtler demokratik, ekolojik, kadın özgürlükçü komünalist toplum paradigmasıyla insanlığın kurtuluş mücadelesine öncülük yapmaktadır. Bu tarihi gelişmeler sadece çocuklarının cesaret ve adanmışlıklarıyla kahramanlık çizgisinde verdiği mücadeleyle gelişmedi. Bundan çok daha belirleyici olan, kahramanların dağların doruklarında büyük bir emek ve derin bir sevgiyle kurduğu yoldaşlık ilişkileri ve komünal yaşamdır. Kürt kızları ve oğullarının, dünyanın dört bir yanından onlarla yoldaşlık etmek için Kürdistan'a akan kadın ve erkeklerin, yaşam ve mücadelesi iyi, doğru ve güzele dair her şeyi barındırmaktadır. Birçoğunun bir mezarı bile olmayacak, ama onlar insanlığın hafızasında ebediyen yer edinmeyi çoktan başardılar. Onlar insanlığın ortak vicdanı olarak tarih sayfasındaki yerlerini aldılar. Kürdistan'daki tüm gelişmeler onların sayesinde mümkün oldu.

Şimdi 50 yıllık mücadele yeni bir evreye kavuşuyor ve Kürt halkı evlatlarını gururla sonsuzluğa uğurluyor. Bunu bir yas, matem havasında değil, görkemli bir karşılama temelinde yapıyor. Ağustos ayı itibariyle Kürdistan'ın dört bir yanında Şehit Anmaları gerçekleştirildi. Milyonlar çocuklarının anmasına aktı. Çocuklarının bu şekilde direnmelerini zorunlu kılan inkâr ve soykırım sistemine lanetler yağdırıldı. Çocuklarının uğrunda canlarını vermekten çekinmedikleri özgürlük mücadelesini sürdürme temelinde sözler verildi. Çocuklarının başlattıkları ve uğrunda kendi canlarından geçtikleri özgürlük mücadelesi muhakkak başarıya ulaştırılacak, denildi.

Onlar ki özgür, demokratik bir yaşamı her şeyin üstünde tuttular. Onlar ki, bütün maddi şeyleri geride bırakıp tamamıyla özgürlük mücadelesine adadılar kendilerini. Onlar ki, bir kayayı yastık, gökyüzünü yorgan yapıp yattılar. Ahlaki, politik birey olmayı kurtuluşun yegâne ilkesi olarak belirlediler. Dilleri, doğrulardan başka bir şeyi söylemedi. Gözleri güzele odaklandı, çirkini kabul etmedi. Gönülleri iyiyi taşıdı gittikleri her

yere. Berrak bir bilinç eşlik etti oluşlarına. Sevgiyi en duru haliyle yaşadılar. Doğayla bütünleştiler, kendilerini de kattılar doğaya ve böylece yepyeni bir kültür yarattılar. Apocu yoldaşlık kültürü, komünalist yoldaşlık hareketi. Böyle yaşadılar kadınlı, erkekli özgür yaşam alayları. Kahramanlıkları bu yaşam çizgisinde şekillendi. Ve sonsuzluğa yol alırken doğru anlaşılmayı, doğru tanınmayı istiyorlar. Geride kalanlara, yoldaşlarına, arkadaşlarına, kardeşlerine, anne ve babalarına, çocuklarına, dostlarına çağrıda bulunuyorlar. Onlar söz vermişlerdi kendilerinden öncekilere ve sözlerinin gereklerini büyük yaşamlarıyla yerine getirdiler. Yine de sözlerini tam tuttuklarını düşünmediler. Çünkü Onlar, Mehmet Hayri Durmuş'un takipçileriydi ve “*Mezar taşıma, halkına borçludur yazın*” diyecek kadar mütevazıydılar. Şimdi de Onları takip edenler sözler veriyorlar.

Şehit Yaşamın Sözüdür

Sözün gereği ne olmalı? Kürt halkı evlatla-
rını görkemli bir şekilde sahiplendi. Ancak
“Şehit yaşamın sözüdür” ve bu yaşam inşa
edilmeyi bekleyen özgür bir yaşamdır. Do-
layısıyla görkemli anmalarla sözün gereği
yerine getirilmiş olmuyor. Mücadeleyi, on-
ların bıraktığı yerden yüksek bir kararlılık
temelinde başarıya ulaştırmakla ancak sö-
zün gereği yerine getirilmiş olur. Bu yüzden
de Şehidin çağrısına kulak verilmeli ve ona
göre yaşamak başarılmalıdır. Şehidi gerçek
anlamda sahiplenmek Onların uğruna can-
larını verdikleri değerleri koruyup büyüt-
mekle mümkündür. Gerçek sahiplenme,
Önder Apo’nun geliştirdiği demokratik ko-
münalist toplumu inşa sürecine aktif şekil-
de katılmakla mümkündür. Şehidi gerçek
anlamda sahiplenme Önder Apo şahsında
anlam kazanan “Kurumsal Önderliğe” doğ-
ru katılmakla mümkündür. Şehidin çağrısı
bu temelde bir oluş ve katılımı zorunlu kı-
lıyor. Ancak demokratik toplumun inşası
başarıldığında Şehidin çağrısına cevap ve-
rilmiş olur:

Sözümüzü tuttuk demiyoruz
Yine karabasan çökebilir ülkemizin gecelerine
Adresi belli bombalar gökyüzünü doldurabilir
Sonra bir kızılca kıyamet gülümsemelerinde
çocukların
Belki bir daha doğmayacak yüzlerimize güneş
Nasıl savaştığımızı hiç bilmezler çok olacak
Bir Ağustos sıcağında toprağın bağrına düşerken
Ülkeyi kuşatan yangına su olduğumuzu
Biz düşlerimizi
Biz izlerimizi size bırakıyoruz
Ateşin ilk haline sorun çarpışan yüreklerimizi
Hakikatten öte ne olabilir ki ateş
Ateş doğrudan gayrı bir şey demez
Nasıl savaştığımız önemli
Nasıl yaşadığımız olsun bilinçlere kazınan
Uykusuzluk geceleri esir aldığında
Sesimize kulak kabartsınlar
Hatırlamayı bir namus ölçüsüne dönüştürsün
Soğumayan yürekler
Her yıldızda bir silüeti görmek yaşamın şifresi olsun
Ağlamasın hiç kimse
Gözyaşı bedenimizde yükselen ateşin harlanması
Eylem olsun bizi hatırlamanın adı
Sonra tüm unutulmuşluğa karşı
Hatırlamanın büyük savaşı olsun şahitliğiniz
Biz sözümüzü tuttuk demiyoruz
Ülke ve halka borcumuzdur sonsuzca çoğalmak
Canımızdan daha fazlasına ulaşamadık belki
Ancak bizi gözetenler çok
Her gün yeni isimlerimiz oluyor
Kızgınlaşan savaşa inat
Yalın ayak çocukların oyun heyecanı
Sonsuzluk yolumuza ışık oluyor
Çok şey almadık yanımıza giderken
Bir inancımız
Bir de bizi yaşatacakların güveni
Biz düşlerimizi
Biz izlerimizi
Biz aşklarımızı
Kavga ve savaşlarımızı size bırakıyoruz
Artık özgürlüğe çıkan yollar daha aydınlık...

Toplumsal İnşa Ruhuyla Özgürlük Pratiğine!

Şiyar Amed

Demokratik entegrasyon ve özgürlük mücadelesi, yalnızca yasal süreçlerle veya siyasal söylemlerle sınırlı tutulamaz. Asıl belirleyici olan toplumsal inşadır. Beklentili duruşları aşarak komünler, kooperatifler ve öz örgütlenmelerle yaşamın her alanında pratikleşmek, toplumsal özgürlüğün tek güvencesidir.

Kürt halkının inkârı ve kültürel soykırımına karşı yürütülen mücadelede gelmiş olduğumuz aşama siyasal çözümü mümkün kılmaktadır. Önder Apo 35 yıldır aradığı siyasal çözüm olanaklarını kendi elleriyle yaratmıştır. “Ölüm çukuru” olarak adlandırdığı İmralı’da uluslararası komploya karşı baştan beri bu olağanüstü arayışını sürdürmüştür. Ve bugün için de bulduğumuz sürecin işaretlerini henüz 30 Mart 2016 tarihinde yazdığı mektupta vermiş; yeni kanallar, yeni kapılar açmak üzerine yoğunlaştığını belirtmişti:

“Hayat bize çok şey öğretiyor. Hani diyorlar ya ‘Durgun su da çürür.’ Gelişme için yalnızca barış içinde bir arada yaşanan bir ülke istemek yetmiyor. Bunun için gerçekten de samimi, dürüst bir biçimde mücadele etmek gerekiyor. Suyun çürümesini önlemenin yolu yeni akış kanalları yaratmaktan, yeni kapılar açmaktan geçiyor.”

Önder Apo 27 Şubat çağrısıyla yeni kapıların açılması için mücadele tarihimizde yepyeni bir sayfa açtı. Üzerinden geçen zamanı, toplumsal inşa boyutuyla nasıl değerlendirdiğimiz sorgulamaya değerdir.

Kaderimizi Yasalara Bırakmayacağız

Sürecin toplumsal ve siyasal hedefini tanımlayan “demokratik entegrasyon” kavramıyla bakınca, işin bir yönü cumhuriyetin demokratikleştirilmesi diğer yönü ise toplumsal inşa oluyor.

Demokratik entegrasyon demokratik ulusun bedenleşmesi olduğundan bunun sadece bir diyalog-müzakere işi olmadığı, ondan daha çok toplumsal inşâyı ilgilendirdiği anlaşılıyor.

Cumhuriyetin demokratikleştirilmesi sürekli bir müzakereyi gerektirdiği gibi bunun etkili olmasının yolu da yine toplumsal inşa düzeyine bağlıdır. Bu anlamda sadece hukuksal-yasal süreçlere bağlanmak doğru değildir ki demokratik entegrasyon bir devlete tabi olmak veya ona yamanmak değil, karşılıklı tanımayı gerektiren bir süreçtir. Demokratikleşmeyi gerektiriyor ve yüz yıllık devlet şekillenmesinin de kolay değişmeyeceği biliniyor. Çok büyük bir siyasal-hukuki mücadele gerektiriyor ama bunu da belirleyecek olan toplumsal mücadele düzeyi olacaktır. Çünkü yasalar devletle ilişki düzeyini

belirler ve hiçbir devlet, yasaları tamamen toplum lehine oluşturmaz. Bu nedenle Önder Apo “kaderimizi yasalara bırakmayacağız” diyerek uyarıcı olmuştur.

Nitekim sürecin ilerlemesi adına “çerçeve yasa” teşvik edici bir adım olarak değerlendirilse de yasanın dili ve ruhu Kürt sorununun tarihsel ağırlığı karşısında kadük kalmıştır. Hatta bu haliyle bir tasfiye yasasının ötesinde anlam taşımamaktadır. Ancak önemli olan, bu yasayla kurulacak kurulda Önder Apo’nun rolünü oynamasının önünün açılabilmesidir. Bu yapılırsa süreç ilerleyebilir.

Unutmamak gerekir ki en demokratik yasalar bile toplum için tam bir güvence sağlamaz. Toplumsal inşâ olmadan halkımızın özgürlük sorunu çözümünü bulamaz. Fakat tam da bu noktada “beklentili kişilik” olarak tarif edilen yanılıgılı duruşlar yaşanmıştır.

İnşâ Mücadeleyle Olur

Beklentili ruh halleriyle süreci izlemekle yetinen bir anlayış baştan beri inşâ çalışmalarının önüne engel olarak dikilmiştir. Bunun diğer ucunda ise sadece siyasal alan sınırlarında dolanan, söylemde keskin ama toplumsal inşâda varlık göstermeyen eğilimdir ki bunun aşılması için öncelikle adının konulması gerekiyor. Şöyle denilebilir, eğer ki bir eylem örgütlenmeye dönüşmüyorsa orada popülizm vardır. Halk toplantısı, miting, yürüyüş vb. yapılması toplumda bilinçlenmeye ve dinamizme hizmet ediyor olabilir fakat bununla sınırlı kalınırsa, sonuçları örgütlenmeye dönüştürülmezse bugüne dek eleştirilen elit siyasetin tekrarı ortaya çıkar. Önder Apo bu konularda uyarıcı olmuş, defalarca eleştirmiştir. Bu eleştirilere doğru yanıt vermek toplumsal örgütlenmeden, pratikleşmekten geçiyor. Çünkü pratikleşmeyen, iradeleşmeyen duruş ve kişilik Önder Apo’nun ifadesiyle “hayali kişilik” oluyor.

Hayali değil somut gelişme yaratmak için yeterince olanak bulunuyor. Hiçbir gerekçe

engel olarak görülemez. Emek de veriliyor fakat sonuca dönüştürülmiyorsa zihniyet, tarz, tempo, üslup sorgulamasını daha köklü yapmak gerekiyor.

Çok büyük emeklerle yapılan çalışmaların somut örgütlenmeye ve sonuca dönüştürülmemesi Önderliğin geliştirdiği stratejik akla aykırıdır. Stratejik düşünmek, toplumsal çalışmalara stratejik düzeyde yaklaşmayı “ne yaptığını, ne yapacağını bilmeyi” yani inşâ çalışmasını her şeyin başına koymayı, tüm olanakları buna seferber etmeyi gerektiriyor. Bunların neler olduğunu yaşamın kendisi gösteriyor. Çok somut ve can yakıcıdır.

Örgütsüz Toplum Hiçbir Sorununu Çözemez

Toplum, kapitalist modernitenin her türlü saldırısıyla karşı karşıyadır. Bununla birlikte kendi dilinde kendini eğitime, kültürünü geliştirme, ekonomik sorunlarını çözme gibi hayati sorunlar yaşıyor. Kendi kendini yönetecek kadar örgütlü olmayan bir toplum hiçbir sorununu çözemez. Öte yandan çeteciliğin, fuhuşun, uyuşturucunun, ekolojik yıkımların, kadın katliamlarının varlığı düzey hepimizi toplumsal inşâ görevlerine davet ediyor.

Fuhuşla, uyuşturucuyla, hırsızlıkla, yoksullukla mücadele, sadece açıklama yapmakla olmaz, olmadığını herkes görüyor. Bu gibi sorunlar toplumun hangi alanlarda, nasıl örgütlenmesi gerektiğini de gösteriyor.

Sorunları çözmeye aday, ihtiyaç temelli örgütlenme yerine her alanda siyasal eylemle, propagandayı aşmayan söylemle hareket etmek, süreci geriye çekmektir.

Akademileriyle, kooperatifleriyle, komünleriyle yaşamın gerektirdiği her alanda örgütlenmek toplumsal özgürlük pratiğidir ve bunlar aynı zamanda sürece sunulacak en büyük katkıdır. Eğitimden sağlığa, ekonomiden dil ve kültüre, spordan sanata hangi alanda ne kadar gelişme sağladığımıza bakınca belki her alanda beş-on örgütlenme yapılmıştır denilebilir ama bunlar milyon-

larca halkın ihtiyaçları karşısında sembolik düzeyi aşmamaktadır. Parçalı kalmaktadır. Demokratik entegrasyon parçalılığı kabul etmez. Bütünlüklü yaklaşım gereklidir.

Sembolik değeri olan çalışmalar örnek oluşturabilir fakat bunu da kendisiyle sınırlı tutan yaklaşımlar nedeniyle gerekli gelişme sağlanamıyor. Sürecin ruhuna girmek, toplumsal inşânın sınırsız geliştirilmesini sağlayabilir. Bunun için muazzam bir potansiyel vardır ve yaşanan tecrübelerden çıkarılan derslerle her geçen gün özgür yaşamın inşâsı için çabalar artmaktadır. Bu anlamıyla umutsuz ve karamsar yaklaşılmaz. Özellikle de halkımızın şehitlerimizi sahiplenmesiyle açığa çıkan büyük maneviyat ve birlik ruhunu inşâyâ yönelmek kesinlikle sonuç alıcı olacaktır.

İnşâ yaşam kültürü haline getirilmelidir

Sürecin ruhu, kendini çözüm gücü haline getirmeyi gerektiriyor. Herkes bulunduğu yerde bir grupla neler yapabileceğini tartışıp kararlaştırabilir. Yeter ki bütünsel olan gözden kaçırılmasın, demokratik entegrasyon kapsamında düşünölsün, gerisi gelecektir. Halkımızın tecrübeleri bunu başarmaya yetecek kadar ileridedir. Halkımız örgütlü yaşam kültürünü tanımıştır ve pratiğin dilinden anlıyor. Buna güvenmemiz gerekiyor. Durup başkasından beklemek yerine küçük de olsa somut yapılabilecekleri planlayıp hayata geçirmenin yol yöntemine kafa yormak, bunun için çabalamak büyük laflar edip de pratikleşmemekten çok daha iyidir.

Kendini irade haline getirmek ve çözüm gücü olmak isteyen bir toplumun, siyasal anlaşmalardan, yasalardan veya başkalarından bekleyeceği bir şey olamaz. Ne varsa, ne gerekiyorsa kendi gücüyle, kendi emeğiyle yapacaktır. İşte böyle bir toplum yıkılmazdır, yenilmezdir. Böyle bir toplum demokratik olur. Sosyalist olur. Bunun için tek başına bireysel çıkarlara dayalı işlere

yönelmek yerine herkesin bir grupla neler başarabileceğine bakması gerekiyor.

Emeğin örgütlenmesi, yerel ekonomik birimlerin oluşturulması, köye ve küçük gruplara dayalı kooperatiflerin kurulması birçok toplumsal sorunun çözölmesini de beraberinde getirecektir. Bir üniversitede öğrenciler kendi komünlerini kurmuşlarsa yaşam tarzları değişecektir. Sanatçılar kolektif çalışmalarla daha büyük sonuçlar elde edeceklerdir. Biraz çabalanırsa sporun yayılmadığı alan kalmayacaktır. Dil eğitimlerinden teknolojiye kadar her alanda yetkin çalışmalar yapılabilecektir. Her alanın kendine has özellikleri, ihtiyaçları ve sorunları vardır. Önceliklerin neler olduğunu toplumun kendisi belirleyebilir.

Toplumun asgari ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir düzeye kavuşması için kaybedecek zaman yoktur. Ekonomik sorunlarla cebelleşen, ailesel-aşiretsel çelişkilere boğulmuş, sosyal hayatı felce uğramış, hiçbir sağlık güvencesi olmayan, sanat veya spor yapmaya ne fırsatı ne olanağı bulunan, hele ki çetelerin tuzacağına düşmüş gençlerle, kadınlarla ilgilenmek, onların bir arada mücadele edebileceği örgütlenmeleri yaratmak müthiş bir özgürlük pratiği olacaktır.

Tüm bunların gerçekleşebilmesi için inşânın bir yaşam kültürü haline getirilmesi gerekiyor. Bütün bunlara bir de demokratik birlik sorunu da eklenince çözüm için önümüzdeki görev ve sorumluluklar somutlaşıyor.

Toplumsal bir şahlanış dönemindeyiz. Şahlanış demek sadece “bir şeyden kurtulmak” değil “bir şey yapmaktır.” Yani artık hangi engellerin ortadan kalktığı değil ne yaptığımız, yapacağımız önemlidir. Negatif devrimden pozitif devrime geçişin böyle bir anlamı vardır. Bunu anlamamak, egemenlerin “ön görülemez olan, bilinmezlik” stratejisine kapılmayı getirir. Oysa amaçta netlik varsa karanlık ne kadar uzun olursa olsun ışığa doğru kararlı adımlarla yürünür. Önder Apo “Işığı göreceğinden emin olmadıkça insanın be-

lirsizliğe, karanlığa katlanması zordur!” diyor. Bu bir iddia, kararlılık, inanç meselesidir. Ancak bunu pratikte göstermek herkesi daha fazla ikna edecektir.

Bu topraklarda komünalite çok eskidir

Yeni strateji temelinde mücadeleyi pratikle görünür kılmak, bu süreçte kafa karışıklığı yaşıyanları da aydınlatacağı gibi eleştiri sınırlarını aşıp saldırıya geçenleri de boşa çıkaracaktır. Milliyetçilik veya sol kisveyle “devlet kurmaktan niye vazgeçiyorsunuz?” diyenler tarihsel-toplum ve günümüz koşullarını göz ardı ediyorlar. Bunların bir kısmı da sadece duygusal refleks gösteriyor. Önemli bir kısmı ise gerçekten bir şey bildiklerinden veya sorumluluk duyduklarından değil adeta moda halinde birbirini taklit ederek ezbere konuşuyor. Biz de bunlara cevap yetiştirmekle uğraşıyoruz. Fakat devletçilikten 25 yıl önce vazgeçtiğimiz biliniyor. Bu saldırıları yapanlar 25 yıldır neredeydiler? Burada iyi niyet aramak beyhudedir.

Pozitif devrim pratiğini geliştirmek, inşayı görünür kılmak bu çevrelerin kaygı veya saldırılarını da boşa çıkaracaktır. Bugün geliştirdiğimiz stratejinin teorik çerçevesi olan demokratik modernite savunusunu da her düzeyde yapabiliriz. Çünkü felsefi, paradigmasal temelleri çok güçlüdür. Hepsinden de önemlisi tarihsel-toplumsal temelleridir ki yaşadığımız coğrafyanın bilinci bize yeter.

Bu topraklarda komünalite dünyanın her yerinden daha eskidir ve daha fazla, daha güreşmiştir. Bu temelde sınıfsal ve toplumsal mücadelenin iç içe en zengin halleri asırlar boyu yaşanmış ve bir kültüre dönüşmüştür. Üzerine kâbus gibi çöken despotizm ve ulus-devlet statükoculuğu demokratik kültürü baskılamıştır. Bunu demokratik modernite zihniyetiyle güncellemekten ve canlandırmaktan bahsediyoruz.

MA Kültürünün Harlanması Zamanıdır

Ermeni bir ihtiyarın memleket sevdasını anlatan Özlem kitabında özlem, kül altındaki köze benzetilir. Ülkeden her rüzgâr estiğinde harlanır. Toplumsal kültür de böyledir.

Toplumsal kültürün canlanması sosyalist ruhun canlanması anlamına geliyor. Tarihsel-toplumsal varoluşumuzu bu kültüre borçluyuz. Önder Apo “MA kültüründen” bahsediyor. Tıpkı özlem gibi, köz gibi, kül altında harlanmayı bekleyen bir kültürdür.

Kadın öncülüğündeki doğal topluma ait bir adlandırmadır. Bütünlüklüdür, parçalanamaz. Kürtçe, Arapça ve İngilizcede “ana” anlamına geliyor. Hem kadın hem ülkedir. Toprağa da “ma” denilmiştir. Eski Hint dilinde “oluşturmak, inşâ etmek” anlamına geliyor. Luvi’lerde bir tanrıça adıdır. Osmanlıcada su, Farsçada biz demektir. Ma dili toplumsallığın dilidir. Özcesi insanın dili kadın özgürlüğüne dayalıdır.

Erkek egemen kültürden kaynaklı her türlü iktidarcılık, yanlış güç anlayışı, yetkicilik, benmerkezcilik, bürokratism, bireycilik, bencillik özgür kadın karşıtlığıdır, toplum karşıtlığıdır. Bu anlayışlarla mücadele edildiği ve komün yoldaşlığının büyük maneviyatı esas alındığı ölçüde toplumsal inşa pratiği geliştirilebilir.

“İktidar” günümüzde baskı ve zordan ziyade keyifle yaşatılan bir olgu halini almıştır. Bu nedenle konforlu alanlarda farkında olunmadan yaşatılan her şey, bir “taklit”, bir “fetiş”, bir “put” durumundadır. Kendini kaybetmedir. Büyüklenmedir, kibirdir. Mütevazıca kendine dönmek, kom ruhuna dönmek, özüne dönmek bu sürecin samimi emektarı olmak için yeterlidir. Bu nedenle bu kısa yazımızı, bin yıl önce Kutsi Meşhedî’nin bıraktığı değerli şiir hatırasıyla bitireceğiz:

MA RA BES!

*Güneşin bakışı gibi, evrene bir bakış bize yeter
Sıcacık bir nefes, kıvılcımlı bir yürek bize yeter
Cihan bahçesinde güle tebessüm helal-ı hoş olsun
Çiy gibi, dünyadan ıslanan bir göz bize yeter*

*Vuslat gününün müyesser olmayacağını bilsem de
Hicran gecesinde seher umudu bize yeter
Kem gözlerin gözünden düşmüş olsak da
Üzüntü yok, ermiş insanın muhabbeti bize yeter*

*Kimseden ne nam ne nişanın kaldığı bu cihanda
Ey Kutsi, o güzel sestten bir eser bize yeter*

Bir Özgürlük Arayışı Olarak Doğaya Dönüş

Elîşêr Hêlîn

Kapitalist modernitenin ve ulus-devlet politikalarının yarattığı eko-kırım, doğaya ve toplumsal öze yabancılaşmayı derinleştirmektedir. Ekolojik mücadele elit bir etkinlik değil, bir yaşam felsefesidir; doğayı ve yaşam alanlarını savunmak, demokratik toplum inşasının ve özgür varoluşun en temel koşuludur.

Özgürlük kavramı anlam itibariyle öze dayanan bir niteliğe sahiptir. Öz, doğal olanın içeriği ve onun yaşanılabilir halidir. Tarihsel süreçte yaşanan özgürlük çıkışlarının hepsi esas itibariyle varlığın kendi öz haline dönme çabası ya da kendi özünde ısrar etmesinin tutumudur. Bu yaklaşım her ne kadar farklı koşullar ve çıkış sebepleri içerse de, hepsinin temelinde bu öze dayanma yaklaşımı vardır. Kimi zaman sınıfsal sorunlara dayalı çıkışlar olmuştur, kimi zaman da cins ve ulusal bilince dayalı çıkışlar. Hepsinin ortak paydası yabancılaşma karşısında sergilenen tavır ve kendi olma yolunda yaşanan ısrardır.

İnsan varlığı, sadece kendi varlığı ile ele alınarak tanımlanabilecek bir varlık değildir. Onun doğasını anlamak, hem fiziki doğasını hem de toplumsal doğasını anlamak ile mümkündür. Bütünlüklü yaklaşım, insanın da bir varlık olarak üzerinde şekillendiği mekân ile olan ilişkisini anlamaktan geçer. Mekân aynı zamanda insanın ve toplumun gerçekleşme zeminidir. İnsanın da tıpkı diğer canlılar gibi kendi varlığını yaşarır kılaçağı mekânı onun doğasıdır. Doğa tüm can-

lılar gibi insanın da en vazgeçilmez yaşam alanıdır. Tarihsel süreç göz önüne alındığında insanın gelişim diyalektiğinde doğanın ne denli önemli bir yer tuttuğu rahatlıkla görülmektedir. İnsanlık birikimini doğadan elde ederek geliştirmiştir. Gerek onu taklit ederek, gerekse de onunla uyum içerisinde yaşayıp yaratıcı özelliklerini kullanarak birçok şey açığa çıkarmıştır. Sanat, güvenlik, kültür ve daha birçok insani eylemin ardında doğanın etkisi vardır. Doğanın dilini yakalayan ve onunla sezgisel olarak bütünleşen insan varlığının doğadan kopmayarak birçok yaratımı açığa çıkardığı tarihsel deneyimde fazlasıyla mevcuttur.

Doğaya Özlem Mitolojilerde Haykırılır

Doğanın insan varlığı açısından ne kadar güçlü bir yer kapladığı gerek mitolojilerde, gerekse dinsel ve felsefi düşüncelerde de yerini almıştır. İnsan doğa ilişkisinin güçlü uyumunun olduğu koşullarda yaşanan özgürlük algısı, Âdem ile Havva mitolojisinde insanın doğaya olan özleminin bir ifadesine kavuşmuştur. Bu ifade Sümer mitolojisi olması itibariyle insanın geçmişe olan özlemi-

ni haykırmaktadır. Geçmiş olarak ele alınan tarihsel süreç ise insanın doğaya yabancılaşmadığı, doğayla uyum içerisinde yaşadığı ana tanrıça dönemin kendisidir. Bu mitoloji bile sınıflı uygarlık ile komünal yaşam arasındaki çelişkiyi açığa çıkarır niteliktedir.

Toplumsallıktan Düşüş

Yabancılaşma varlığın kendi doğasına ters düşme halidir. Bu ters düşme hali de tarihsel mitolojide bir ifadeye kavuşmuştur. Enkidu'nun hikâyesine bakıldığında devletli uygarlıkla ilk temas, aynı zamanda ilk yabancılaşmanın da ifadesi olmuştur. Bu durum insanın doğadan kopuşunun ve düşüşünün durumudur. Düşüş sadece tekil bir olay değil, toplumsallığından düşüştür, öz varlığından düşüştür, aidiyetinden düşüştür.

Düşüşün yaşandığı bu koşullarda “Amargi” kelimesinin dile gelmesi bile başlı başına bir özgürlük isteğidir. Amargi doğaya ve anaya dönüş demektir. Sınıflı uygarlığın geliştirmiş olduğu tahakküm ve talan sisteminin altında ezilen insanın Amargi deyişi, komünalist değerlere olan bağlılığın ve özgürlük isteği ile kendi özünü arayan insanın bir haykırışıdır.

Kapitalizm Sınıflı Uygarlığın En Vahşi Sistemidir

Devlet ve iktidar sisteminin tarih boyunca doğa üzerinde geliştirmiş olduğu talan düzeninin neredeyse sınırı yoktur. İktidar bir sınır tanımazlık mekanizması olarak en büyük eylemlerini de doğa üzerinde gerçekleştirmiştir. Doğanın bir kâr aracına dönüştürülerek büyütülen iktidar sistemi, kendi varlığı açısından dünyayı yok edebilecek her türlü çılgınlığı yapmaktan çekinmemektedir. Dinsel düşüncelerde bile kıyamet alameti olarak görülen bu uygulamaların hepsi genelde sınıflı uygarlığın tamamında, özelde ise kapitalist modernite sürecinde çok açık bir şekilde görülmektedir. Nitekim kapitalist modernite sisteminin doğa üzerinde gerçekleştirdiği bu yıkım ve talanı, tarihteki hiçbir devletli uygarlık sistemi geliştirmemiştir.

Kapitalizm bu yönüyle sınıflı uygarlığın en vahşi ve en sınır tanımaz sistemidir. Kâr ve sermaye adına doğa üzerinde geliştirdiği egemenliği, özünde toplum ve insan üzerinde gerçekleştirmektedir. Neticede fiziki doğa üzerinde kurulan hâkimiyetin aynı zamanda toplumsal doğa üzerinde etkisi olduğu bilinmektedir. Bu noktada ulus-devlet diğer tüm devlet türlerini kat be kat aşan bir anlayışa ve sisteme sahiptir. Karakteri ile kapitalist ilişkilerin iç içe geçtiği bir devlet formudur. Her ne kadar siyasal bir biçim kazanmış olsa da özü itibarıyla işgalci ve talancıdır. Sürekli azami birikim üreteceği ve mevcut olan her şeyi sermaye sistemine eklemleyecek yayılcılığı esas alan bir devlet sistemidir. Bu yayılcı karakterden etkilenen ise en fazla doğanın kendisidir. Doğa üzerinde oluşan tasarruf hakkı düşüncesinin yarattığı eko-kırım günümüz gerçekliğinde kendisini çok daha açık bir şekilde görünür kılmaktadır. Daha evvel örtük bir anlayışla yapılan eko-kırım uygulamaları, günümüzde açık bir şekilde yapılmakta ve bu doğrultuda iktidar sistemi açısından hiç çekince yaşanmamaktadır.

Devrim Denilenler Karşı Devrime Dönüştü

Endüstriyalizm sisteminin bir anlayışa dönüşmesinin arka planında egemenlikçi felsefi düşünceler vardır. Descartes ve Bacon'dan günümüz ulus-devlet düşünürlerine, bilim adına yola çıkıp yeni egemenlik teorisi oluşturan sistem teorisyenlerinin çoğunun dayandığı temel nokta, kapitalist sistemin etki alanını büyütecek endüstriyel devrimlerin gelişimini sağlamaktır. İnsanlık açısından birçok üretim devrimi teorisi oluşmuştur. Özellikle 1960'lardan itibaren dile gelen yeşil devrim, beyaz devrim, mavi devrim, yeşil enerji devrimi ve yenilenebilir enerji devrimlerinin vaat ettikleri, insan ve canlı yaşamı lehine ciddi düzeyde olumlu vaatlerde bulunmaktadır. Fakat bunların hepsi sadece teoride kalmış, uygulamaya konulan kısımlar ise toplum lehine değil, kapitalist sisteme

hizmet eder hale getirilmiştir. Devrim denilen hususlar bu noktada tüm doğa ve insanlık adına birer karşı devrime dönüşmüştür. Elbette insanlığın geliştirmiş olduğu teknik ve endüstri gelişimi ile ideale dayanan devrimlerin zemini vardır. Doğayla uyum içerisinde olabildiği ölçüde birçok devrim ile refah ve mutluluk koşulları da sağlanabilir. Ancak söz konusu kapitalist sistemin toplumsal yaşam açısından böylesi bir kaygısı yoktur. Onun karakterinde daha çok artı ürün, daha çok hâkimiyet ve daha çok talan ve yıkım vardır. Hepsinin amacı sermaye birikimini arttıracak uygulamalar ile sistemi daha kalıcı hale getirme çabasıdır.

Bu noktada toprağın, suyun, ormanların ve tümüyle doğanın üzerinde kurulan egemenlik, sistem açısından kendi hegemonyasını kalıcı kılma çabasıdır. Örneğin kalkınma adına kurulan barajlarla birlikte özünde şirket sahiplerinin ve devletlerin suyun üzerinde kurmuş olduğu hâkimiyet vardır. Bu hâkimiyetle beraber suyun akışına ve varlığına karar verecek güce sahip olmaktadır. Bu barajlarda üretilen elektrik enerjisine dayanarak barajların etrafında bulunan tüm doğal yaşam alanları sömürüye açılır. Barajın varlığı aynı zamanda ekonomik sömürü sisteminin varlığını da kolaylaştırır. Özellikle hâkimiyetini sürdürmek isteyen ulus-devlet sistemleri bu noktada kendilerini birer anonim şirkete dönüştürürler. Şirketlerin özellikle bu noktada ön plana çıkması ve devletle eklemlenerek bu sürecin bir parçası haline gelmesi kapitalin de kendini işler kılma süreci olarak görülmektedir. Bunun gerçekleştiği süreçte o bölgede yaşayan insan topluluğunun göç etmesi, kültürel tahribatların yaratılması, suyun bozulup eskisi gibi kullanılmaması iktidar ve kapitalist sistem açısından pek önem arz etmemektedir. Aksine sistem açısından merkezi alanlardan uzak yaşayan bu insanların merkezi alana doluşturularak, sömürü mekanizmasının bir parçası olmaları hedeflenmektedir.

Yıkımın Faturası Halklara Kesilmektedir

Kapitalist modernite sisteminin günümüzde yaşadığı küresel krizin yarattığı tahribatların en acı kaybını da doğa ve toplum yaşamaktadır. Kapitalist modernite sistemi mevcut krizini aşmak için daha kapsamlı ve sistematik savaşlar yaratmakta, tahakküm ve sömürü sisteminin daha çok derinleştirmektedir. Özellikle savaş endüstrisinin güçlendirilmesi temelinde ortaya konulan uygulamalar neredeyse dünyanın çoğu yerinde enerji krizinin büyümesine yol açmıştır. Bu enerji açmazını kapatmak adına kapitalizm daha fazla yıkım yaratmakta, kimi yerlerde açıktan işgale dayanan uygulamalar, kimi yerlerde de alenen doğanın bağrını yarmaktadır. Bu noktada hiçbir ahlaki değeri tanımadığı gibi, kendi hukuki prensiplerini bile ayaklar altına almaktadır. Tüm ilkeler ve kurallar kapitalizmi egemen kılmak adına hayata geçirilmekte, tüm toplumsal yaşam hiçe sayılarak iktidarların hâkimiyet alanı büyütülmektedir. Devletler arasında yaşanan bu enerji rekabeti ve savaşlarının faturası halklara ve onların yaşam alanına kesilmektedir. İnsanlık hiçbir zaman bu dönemdeki kadar büyük krizler yaşamamıştır. Nitekim günümüzdeki genel resmi bütünlüklü incelediğimiz takdirde bu krizin daha da büyüyeceği açıkça görülmektedir.

Özellikle ABD eksenli kapitalist şirketler ve Trump'ın kapitalist politikaları ile bu durum günümüzde birçok politik krize de sebebiyet vermektedir. Latin Amerika ülkelerine yönelik işgal içeren saldırılar, Ukrayna ve Rusya krizini derinleştirecek politik yaklaşımların tamamında ham madde arayışına dayalı egemenlikçi politikalar yatmaktadır. Enerji kriziyle beraber neredeyse tüm hegemon devletlerin arayışı hammadde arayışı olmaktadır. Üstelik bu durum iktidarlar tarafından açıkça dillendirilmekte ve yapılan işgaller haklı kılınmaya çalışılmaktadır. Sadece tek bir bölgeyi kapsamayan bu işgal ve talan arayışları neredeyse dünyanın her yanını kapsayan keşif çalışmaları ile sürdürülmektedir.

ABD eksenli şirketlerin bu yönüyle en çok üzerinde durdukları coğrafyalardan birisi de Kürdistan coğrafyasıdır. Günümüz dünyasının en büyük savaşı neticede teknoloji alanında olmaktadır. Teknolojinin büyütülmesi ve geliştirilmesi ise daha çok ham maddeye ihtiyaç olduğu anlamına gelmektedir. Özellikle hammaddeleri kimin kontrol edeceğine dair gelişen küresel rekabette, yeni bir madencilik türünün de ortaya çıkacağı görülmektedir. Lityum, nikel, kobalt, mangan, grafit ve bakır gibi gereksinim duyulan hammaddeler fosil yakıt sermayesini de aşacak daha riskli bir evreye geçileceğini göstermektedir. Bu nedenle tüm coğrafyalar yeni dönem eko-kırım politikaları açısından birer hedef haline geleceklerdir. Bu durumda hem yeraltı hem de yerüstü zenginliği itibarıyla en açık hedeflerden birisinin de Kürdistan olduğu, günümüz gerçekliğinde yaşanan eko-kırım ve talan uygulamalarıyla apaçık ortadadır.

Türkiye devleti de bu kapitalist sistemin bir parçası olduğu için, mevcut uygulamaların bir parçası haline gelmektedir. Özellikle ABD ile ortaklığı dolayısıyla neredeyse tüm coğrafyasını endüstriyalizmin denetimine ve sömürüsüne açmış bulunmaktadır. Özellikle Türkiye'nin kırsal bölgelerinde kalkınma adına geliştirilen projelerin tamamı doğal yaşam alanlarını yok etmeye yöneliktir. Bunun en ağır yönelimi ise Kürdistan'da gerçekleşmektedir. Özellikle son 10 yıldır Kürdistan'da yaşanan ekolojik kırımın sistematik bir tarzda yürütülmesinin haddi hesabı yoktur. Bunun sebepleri çok boyutludur. Kuşkusuz bir yanı sermaye odaklı olsa da, esas yönü politik ve kültürel sebepler içermektedir.

Eko-kırım, Soykırımın Bir Boyutudur

İnsan yaşamını soykırıma uğratmanın bir boyutu da ekolojik soykırımdır. Kürt halkı 100 yıl boyunca varlığı inkâr edilen bir halk oldu. Fiziki, kültürel, siyasi, ekonomik vb. birçok soykırım uygulaması yaşadı. Bunların en ağırlarından birisi de ekolojik soykırımdı. Bu soykırım yöntemi ile hem Kürt toplumu-

nun hafızasını içeren kültürel değerler yok edilmek istendi, hem de toplumun yaşamını idame ettiren doğal yaşam alanı tahrip edildi. Bugün halen aynı durum devam etmektedir. Hayata geçirilen projeler ile yıkıma uğratılan tarihi ve kültürel değerler, su altında bırakılan toplumsal hafıza miraslarının sayısı azımsanmayacak düzeydedir. Ulus-devlet tarafından kültürel soykırımın yanı sıra, toplumun doğal yaşam alanını yok ederek, onun sağlığını olumsuz açıdan etkileyecek bir ortam yaratılmak istendi. Kürdistan, doğası itibarıyla dünyanın en zengin coğrafyasına sahiptir. Hem yaşam alanının zenginliği hem de doğası ile kutsal kitaplarda dahi cennet mekân olarak tasvir edilmiştir. Birçok kültürel birikime öncülük ettiği gibi, yeraltı ve yerüstü zenginliği ile birçok dış gücün ilgisini çekmiştir. Günümüzde dahi bu durum kendisini görünür kılmaktadır. ABD, İsrail ve İngiltere eksenli şirketlerin özellikle 1. Dünya Savaşından bu yana bu coğrafya üzerinde hesaba dayanmaları, esasında bu coğrafyanın zenginliği ile ilgilidir.

Kürt gerillası, varlığı ile bugüne kadar bu coğrafyanın tahribata uğramasının önündeki en büyük engel olmuştur. Özellikle gerillanın bulunduğu alanların tahribata uğratılmaya çalışılması, sistemin bu noktada incelikli hesaplarından biridir. Hem gerillanın hareket alanını daraltmayı hedefleyen, hem de onun alanlarının sömürüye açılmasının içerildiği birçok proje, Kürt gerillasının varlığı ile boşa çıkarılmıştır. Nitekim bu sadece Türk devletiyle sınırlı olan bir yaklaşım da değildi. Arkasında yabancı sermayenin ve politik gücün var olduğu projeler de bu durumun içerisindeydi. Gerillanın varlığı bunun önünde engel olduğu için yıllardır gerillaya yönelik NATO eksenli bir saldırı yürütülmekteydi. Ancak bu durumun da istenilen bir sonuca ulaşmadığı, gerillanın direnişi ile kendisini gösterdi.

Mücadelemiz Devam Ediyor

Özellikle Önder Apo'nun başlatmış olduğu Barış ve Demokratik Toplum süreci ile bir-

likte en çok konuşulan hususlardan biri de artık Kürdistan'da bu projelerin daha kolay hayata geçirileceği, şirketlerin artık Kürdistan'da yatırım alanlarını yoğunlaştıracağı, hizmet adı altında bir doğa talanının yaşanacağıdır. Özellikle son 2 yıldır savaşın durmasıyla beraber devletin ve ona bağlı olan şirketlerin yönü, Kürdistan'ın doğası ve coğrafyası olmuştur. Yaşanan doğa tahribatları hiç bu kadar yoğun olmamıştır. Orman katliamlarından dağların doğal yapısının bozulmasına, HES ve JES projelerinden petrol sondaj faaliyetlerinin arttırılmasına, bunların hepsi savaşın durmasıyla beraber devletin ve ona bağlı fırsatçı çevrelerin kendilerini rahat hissederek, Kürdistan'ı kendileri açısından bir talan alanına çevirme çabasıdır. Bunun yanı sıra devletin savaş politikaları ile boşaltılmak istenen ama bir türlü sonuç alınamayan uygulama, bugün bu şekilde projeler gerekçe gösterilip sonuca ulaştırılmaya çalışılmaktadır. Oysa Önder Apo *Barış ve Demokratik Toplum Manifestosu*'nda ekolojinin önemine ve ekolojik mücadelenin daha çok büyütülmesi gerektiğine dair çok fazla değerlendirme yapmıştır. Bu noktada savaş durmuş olabilir ama mücadelemiz devam etmektedir. Çünkü doğamızı savunmak bizim açımızdan aynı zamanda yaşamı ve kimliğimizi savunmaktır.

Kürdistan'da Yoğun Tahribat

Neredeyse Kürdistan'ın her yerinde bu şekilde projeler hayata geçirilmekte, Kürdistan yoğun bir tahribat ile yüz yüze getirilmeye çalışılmaktadır. Varto'da Amerika merkezli IGNIS şirketi tarafından yapılması planlanan JES projesine karşı 4 ayı aşkındır bir direniş sürmektedir. Bunun yanı sıra Amed'de Hevsel bahçelerini de kapsayan 152 bin dekarlık alan için petrol arama faaliyetine dayalı proje hayata geçirilmek istenmektedir. Mardin Mazıdağı köylülerinin hayvanlarını otlattıkları son meraya GES yapılmak istenmektedir. Amed Bismil'de JES projesi hayata geçirilmek istenmekte, Silopi'deki termik santral ve kömür madeni çalışması her geçen gün yarat-

tığı tahribatları biraz daha arttırmaktadır. Bunların yanı sıra Kürdistan'ın diğer birçok şehrinde farklı farklı eko-kırım projeleri uygulanmaya çalışılmaktadır. Bunların insan ve doğa yaşamı açısından yaratacağı olumsuz etkilerin neler olacağı her gün ekolojistler tarafından değerlendirilmekte, bu konuda bir farkındalık yaratılmak istenmektedir.

Mardin Mazıdağı'nın Şemika Mahallesi sakinlerinin dile getirdikleri hususlar daha kısa süre önce gündemdeydi. Daha önce yeşil alanları bilinen bu alan, bugün toprağının günden güne daha çok kuruması ile gündeme gelmektedir. Eti Bakır şirketinin mahalleyi abluka altına alan tesis çalışmasının en büyük mağduriyetini yine orada yaşayan yerel halk yaşamaktadır. Mahallenin bir bölümü maden faaliyetleri, bir bölümü döküm işlemleri için kullanılırken, bir diğer bölümü ise güneş enerjisi panelleri için kullanılmaktadır. Geçimini tarım ve hayvancılıkla sağlayan yerel halkın, bugün tarım ve hayvancılık için kullanabileceği bir alan neredeyse kalmamış bulunmaktadır. Hayvan sayısının 7.300'lerden 320'lere düşmesi tarım alanlarının kullanılamaz hale gelmesi halkın yaşamının ne denli bir risk altında olduğunu göstermektedir. Tesislerden yayılan toz, duman ve kokunun günlük yaşamı olumsuz etkilediği, havalandırmak için evlerin penceresinin bile açılmadığı, insanların yaz sıcağını evlerinin içerisinde geçirmek zorunda kalmaları, çalışma alanında kullanılan kimyasal maddelerin toprağı her geçen gün biraz daha çoraklaştırdığı ve tüm bunların sonucunda sırf birkaç şirket sahibi daha çok zenginleşsin diye yerel halkın yaşamının hiçe sayıldığıнын en hafif örneklerinden birisidir bu.

Amed'in Neredeyse Tamamı İşgal Altında

Bunun kat be kat ağırlı olan Amed gerçeği, insan ve toplum yaşamının ne düzeyde tehlikeye atıldığını gözler önüne sermektedir. Amed'in neredeyse tamamı petrol ve kaya gazı için işgal edilmiş durumdadır. Avru-

pa'daki birçok ülke ve ABD'deki bazı eyaletler tarafından bu faaliyet yasaklanmış olmasına rağmen, özellikle ABD'li şirketler eliyle gerçekleştirilen bu eko-kırım projesinin Türkiye'deki merkezi Trakya ve Amed olmuştur. Amed'de yapılan keşiflerde petrol eğimli havzaların ve 100 petrol sahasının varlığına işaret edilmiştir. Sadece Bismil'de 600 bin dönümlük alanda 24 dikey ve yatay sondaj yapılması planlanmaktadır. Silvan'da hayata geçirilecek kuyular için Silvan barajının sularının kullanılacağı söylenmektedir. Nitekim kaya gazı ve petrolü çıkarmak için binlerce metre dikey sondaj yapmaya ihtiyaç vardır. Bu işlem esnasında yer merkezinin sıcaklığı nedeniyle yumuşak olan katmana inilmekte ve binlerce metre yatay sondaj yapılarak 600'ü aşkın zehirli kimyasal madde her işlemde 1800 metre küp su kullanılarak çıkarılmak istenir. Her kuyuya yaklaşık 15 ile 20 defa su basılmaktadır. Bu işlemlerin tamamı, ortalama 300 bin metre küp su demektir. Bunun yanı sıra kullanılan kimyasal ürünlerin, yer altından çıkan ağır metan gazının, artık olarak ortaya çıkacak olan devasa kirli bulamaç ve liç hem yer üstünde hem de yer altında bulunan tüm su kaynaklarını kirleterek zehirli hale getirmektedir.

ABD ve Çin'de kaya gazı çıkarma faaliyetinin yaşandığı bölgelerin etrafında bulunan şehir ve yerleşkelerde sürekli yer sarsıntıları ve depremler yaşanmıştır. Evler ve binalar artık yaşanılmaz hale gelmiştir. Aşırı kirlilik ve yoğun su zehirlenmelerinden dolayı toplu göçler yaşanmış, endüstriyalizmin bu ürünü, birçok kanserojen hastalığa sebebiyet vermiştir. Direkt insan ve canlı yaşamını hedef alan bu çalışma birçok yerde yasaklanmış iken, Amed'de hayata geçirilmeye çalışılması halk olarak karşı karşıya olduğumuz durumu da açık hale getirmektedir. Hele ki bu hidrolik kırma faaliyetlerinin genişlemesi durumunda yaşanacak su kirliliği, tarım desenlerindeki olumsuz değişim, meraların yok olması, iklim değişikliğindeki dengenin bozulması gibi birçok hususla karşı karşıya gelmemiz kaçınılmazdır.

Cennet Ülkemiz Kanser Üreten Şehirlere Dönüştürülemez

Yine Silopi'de 17 yıldır aktif olan termik santralin yarattığı ekolojik tahribatlara karşı bölge halkının bir direnişi sürmektedir. Çevresindeki diğer yerleşim alanlarını da etkileyen bu ekolojik tahribat, sadece Silopi'de 4 bini aşkın insanın kansere yakalanmasına yol açmıştır. Bunun yanı sıra solunum yetmezliği, gebelik kayıpları ve engelli çocuk doğumlarında yaşanan artış, devletlerin ve şirketlerin istihdam adına insan yaşamını nasıl yok ettiğinin göstergesidir.

Bu örnekler çoğaltılabilir. Neredeyse Kürdistan'ın her şehrinde bu eko-kırım örnekleri yaşanmaktadır. Özellikle kapitalist şirketler eliyle gerçekleştirilmeye çalışılan bu sondaj faaliyetlerinin araştırmasında bir çekim merkezi olarak görülen Kürdistan'a bu evreden sonra eko-kırım uygulamalarının artacağı görülüyor. Fay hatlarından dolayı deprem riskinin varlığı göz ardı edilip, aksine yapılacak sondaj çalışmaları ile fay hatlarının daha çok artmasına sebebiyet verecektir. Aşırı derecede kullanılan kömür çevrenin daha çok kirlenmesine, oksijen ve karbondioksit dengesini bozarak Kürdistan'ın doğal iklimine zarar vermesine, petrolün değdiği her yeri kirleterek her tarımsal ürünü birer hastalık ürününe dönüştürmesine, cennet olarak tasvir edilen ülkemizi kanserojen üreten şehirlere dönüşmesine neden olacaktır. Şayet bu projeler hayata geçirilirse yaşam kaynağı olarak gördüğümüz doğamız yaşanılmaz bir hal alacaktır.

Ekolojik Bilinç, 50 Yıllık Mücadelenin Birikimidir

Fakat unutulmaması gereken en önemli nokta şudur. 50 yılı aşkın mücadele sürecimizin yaratmış olduğu en önemli birikimlerden birisi de ekolojik alandaki bilinç düzeyimizdir. Halk olarak toplumsal gerçekliğimiz açısından doğayla iç içe uyum şeklinde yaşayan bir karaktere sahip olduğumuzu, hepimiz kendi doğal yaşamları-

mızdan biliyoruz. Doğanın kutsallığı bir inanç temelinde toplumsal bilincimizin baş yerinde oturmaktadır. Önder Apo ile birlikte bu bilincimiz felsefi ve bilimsel bir anlam kazanmıştır. Önder Apo'nun geliştirmiş olduğu demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigmamız ekolojinin toplumsal yaşam açısından önemini ve ayrıca ekolojik bilincin özgür yaşamın bir gerekçesi olduğu gerçeğini bütünlüklü ve güçlü bir biçimde ortaya koymuştur. Sadece bizimle sınırlı kalmayan, dünyadaki birçok aydına ve akademik çevreye, devrimci gruplara ve sistem karşıtı güçlere de ilham olan bu anlayış, aynı zamanda özgürlük açısından farklı bir yaşam biçiminin olduğunu da ortaya koymuştur. Kapitalist modernite sisteminin insan merkezli ele aldığı düşünce şeklinin dönüşümünü hedefleyen, doğayla uyum içerisinde olan ve özne-nesne ayrımını aşan düşünce biçimi, aynı zamanda sistem karşısında alternatif olabilecek bir yaşam arayışının da idealidir.

Ekoloji Bir Yaşam Felsefesidir

Kapitalist modernite sisteminin kavramlar üzerinde yaratmış olduğu en büyük tahribatlardan birisi de kavramların anlamıyla oynamaktır. Ekoloji kavramı da bu noktada ciddi anlamda dumura uğratılan kavramlardan biridir. Özünde bir toplumsal anlam olan bu bilinç durumu, günümüz gerçeğinde sadece elit kesimlerin uğraşacağı bir alana hapsedirilmiş, bu şekilde yansıtılmaya çalışılmıştır. Bu düşünce biçiminin temelinde iktidar ve burjuvazi vardır. Hedeflenen ise ekolojik mücadeleyi toplumsal yaşamdan kopararak bir grubun aktivitesine dönüştürmek, bu noktada gelişecek sistem karşıtı gücü zayıflatmaktır. Bunun hem anlayışta hem de olguda yansımaları görülmektedir.

Örneğin Kürt halkı 50 yılı aşkın mücadelelerinde birçok toplumsal sorunun kaynağını teşhis etmiş, buna dair alternatif bir yaşamı inşa etmeye çalışmıştır. Eğer Kürt halkı ve onun özgürlük mücadelesi bir değerlendirmeye tabi tutulacaksa bu gerçeklik ışığında

bütünlüklü bir temelde değerlendirilmelidir. Onun mücadelesini sadece bir ulusal mücadele olarak ele almak, onun hakikatini de parçalamaktır. Nitekim Önder Apo'nun gerçekleştirdiği felsefi ve bilimsel paradigma, sadece ulusal sorunu değil, evrensel açıdan sorun içeren insani sorunlara dair bir cevaptır. Hem demokratik değerleri içerecek toplumsal sorunlara çözüm üretmekte, hem de cins gerçeğini özgür kılmaktadır.

Endüstriyalizmin gerçeğini tüm boyutları ile çözümlemeye çalışmak da, ekolojik bir devrimin felsefesini taşımaktadır. Bu hakikat bütünlüklü ele alınmadığı takdirde ne özgür Kürt varlığı güçlü bir şekilde anlaşılabilir, ne de yapılacak toplumsal insanın boyutları kavranabilir. Nitekim özgürlük tüm sorunlara cevap olabilecek güçlü bir politik inşâ ile yaşanacak bir olaydır. Eğer karakteri itibarıyla kendisini görünür kılacak böylesi bir sisteme dönüşmezse, özgürlük gerçeği sadece bir ideal olarak kalacaktır. Bu noktada kapitalist sistemin geliştirmiş olduğu ekolojik duyarlılığın sadece bir kesime dayanan anlayışını da yıkacak bir gerçeklik içermektedir. Çünkü ekoloji anlayışının belirli ezberlere dayanarak bir biçime büründürülmesi, özünü içeren toplumsal yaşam gerçeğini de dumura uğratmaktadır. Bu bilinçli eylem alanını bir yaşam hakkı savunuculuğundan çıkarıp, elitist bir aktiviteye hapsedilmesini en çok da kapitalist modernite sistemi sağlamıştır. Nitekim bilginin bilince dönüşmesi, onun yaşamsal hakikati ile ilgilidir. Bu düşünce temelinde bugün Varto'da, Bismil'de ve Silopi'de yaşayan insanların direnişi bir ekolojik direniştir. Talana ve yıkıma karşı kendi doğasını ve yaşam hakkını savunan insanların direnişidir. Bilinç burada toplumsallaşmış, toplumsal yaşam ile bütünleşen bir politik eyleme dönüşmüştür. Yaşam hakkı savunularak direniş geliştirilmeye çalışılmıştır.

Eko-Kırım Herkesin Ortak Sorunudur

Bugün bu direnişi sahiplenmek ve büyütme çabası içerisinde olmak hem ahlaki-politik

bir yurttaşlık görevi olmakta, hem de demokratik toplum bilincini büyütecek bir temel başlangıç eylemi olmaktadır. Kuşkusuz güçlü sonuçları doğuran temel eylemlerin içerisinde güçlü politik başlangıçlar vardır. Demokratik toplumun inşasındaki en temel husus kolektif bilince ulaşma ve kolektif hareket olma gerekliliği vardır.

Eylemleri sonuca ulaştıran ve onları başarıya götürmede en temel rol oynayan husus eylemi toplumsallaştırma çabasıdır. Eylemin etkisi toplumsal yaşama sirayet ettiği ve orada karşılık bulduğu ölçüde sonuç almaktadır. Ekolojik sorun hepimizi, tüm canlıları ilgilendiren bir sorundur. Dolayısıyla bu mücadeleyi büyütecek, onu sonuca ulaştıracak zenginlikte tarz ve yöntem geliştirerek onu toplumsallaştırmak, aynı zamanda demokratik yurttaş olarak bizlerin asli görevi olmaktadır.

Varto ya da Silopi'de yaşanan eko-kırım sadece orada yaşayan insanların sorunu değil, herkesin ortak sorunudur. Özellikle kentleşmenin bu kadar aşırılığa vardığı bu çağda doğal yaşam alanlarının korunması, doğaya ve yaşama karşı en kutsal sorumluluklardan biridir. Fakat kent insanını bu direnişin bir parçası haline getirmede ciddi düzeyde zorlanma yaşadığımız görülmektedir. Direniş sadece Varto'da süren bir nöbet eylemiyle sınırlı kalmakta, Kürdistan'ın diğer kentlerine yayılmamaktadır. Bunun temelinde kapitalizmin kentleri ideolojik açıdan kut-sallaştırıp, köy yaşamını yadsıması yer almaktadır. Yapay kentler ile yapay yaşamlar inşa ederek, doğal olanı inkâr etmesi vardır. Oysa kapitalist modernite öncesi süreçlere bakılırsa bile, köy ve kent yaşamı arasın-

da bu denli zıtlıklar içeren karşıtlıklar olmadığı görülecektir. Hatta birçok tarihsel kentte kent ve köy arasında güçlü bir ilişki de kurulmuştur. Ancak günümüzde modernizmin oluşturduğu kültür hegemonyası en çok da bu uyuma zarar vermiştir.

Bugün ekolojik mücadelenin sürdürülebilmesi, onu her yerde hayata geçirecek bir direniş ve toplumsal mücadele ile mümkündür. Kendini de doğanın bir parçası olarak gören ve onunla uyum içerisinde yaşamayı esas alan bir bilinç düzeyi, kentte bile nasıl yaşaması gerektiğini ve doğaya karşı sorumluluk duyan bir yaşama sahip olabileceğini bilir. Bu noktada her birimizin temel sorumluluğu ekolojiyi bir biçime ya da bir şekle indirgmeden, onun esas itibarıyla bir yaşam felsefesi olduğunu bilerek yaşamak zorundayız.

Bu konuda en büyük sorumluluk kendisini devrimci ve demokrat gören kesimlere düşmektedir. Çünkü her fikir kendi etkisini ancak büyüyerek görünür kılar. Dolayısıyla sürekli bu noktada örgütlenen, örgütleyen, eylem halinde olan politik kesimlere bu dönemde her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Bu nedenle fikir ve eylem birliği arasındaki diyalektiği güçlendirecek bir yaşam pratiğine sahip olmak zorundayız. Kendini salt eylemle ya da fikirle sınırlı tutan değil, tıpkı Önder Apo gibi her fikri bir eyleme dönüştüren, her eylemden ise yeni bir düşünce açığa çıkaran bir bütünlükle hareket etmek zorundayız. Bu durum hem kapitalist modernite sistemine karşı güçlü bir duruşu açığa çıkaracak, hem de demokratik toplumun inşasının bir gerekliliği olarak somutluk kazanacaktır.

Devrim İçinde Devrimle Komünaliteyi Gerçekleştirebiliriz

Haspi Aydemir

Tarihi bir geçiş sürecinden geçen komünalist hareket, eskinin aşılması ve yeni mücadele anlayışının inşası için öncü kişiliklerde “devrim içinde devrim”i hedefliyor. Ancak bu sayede toplumsal komünalite ve kalıcı başarı mümkündür.

Bugün içinde bulunduğumuz bu tarihi mücadeleye aşamasında, komünalist hareket eski mücadele anlayışını, yöntemlerini geride bırakarak yeni mücadele anlayışına, yöntemlerine girme aşamasına, dönemine girmiş durumda. Bu, komünalist hareketin eskiyi geride bırakarak yeniye girme sürecidir. Eskinin geride bırakılmak istendiği, yeninin başlangıcına girildiği bu tarihi aşama aynı zamanda geçiş süreci, ara aşama da oluyor. Eskinin mücadele anlayışını geride bırakırken yeni mücadele sürecinin mücadele anlayışını, yöntemlerini doğru geliştirerek bu ara aşamayı aşarak yeni tarihi mücadele sürecine girmeyi başarmak gerekiyor. Hem bu ara aşamanın doğru, başarılı, sonuç alıcı temelde geçilmesi hem de temel mücadele sürecinin başlatılarak demokratik komünalist amacın gerçekleştirilmesi için bunu gerçekleştirecek kişilikleri ve kişilik niteliklerini geliştirmek gerekiyor. Demokratik komünalist kişiliklerin bu tarihi mücadele sürecinin gerektirdiği temel kişilik niteliğine kendilerini getirmeleri ve bunun uygulayıcısı, yürütücüsü olmaları gerekiyor. Bu tarihi aşamayı ve bir bütünen temel mücadele aşamasının başarıya ulaşması buna bağlıdır. Bu nedenle “devrim içinde devrim”i ger-

çekleştirmek kazanma ve kaybetme gerçekliği olmaktadır.

Eskinin aşıldığı yeninin kurulmak istendiği ara aşamalar en tehlikeli süreçler olmaktadır. Ara aşamalar tarihi olduğu kadar çok riskli durumları da içinde taşımaktadır. Çünkü eskinin aşıldığı yeninin kurulamadığı ara süreçler her boyutta çok belirsiz bir durum yaratmak potansiyelini taşır. Eğer eski aşılrken onun yerine kurulacak olan belirsiz kalırsa, daha doğrusu yeni kurulamazsa bu durumda var olan da kaybedilebilir. Böylesine çok tehlikeli bir gerçeklik ortaya çıkaracaktır. Böylesi zamanlarda kaybedenler büyük kaybeder, kazananlar büyük kazanır. Ara aşamalar, ara süreçler doğru yürütülerek hareket edilmezse büyük tasfiye ile karşı karşıya kalınarak sonuçlanma riskini taşır.

Devrim içinde devrim kişilikte gerçekleşir

Eskinin yerine yeni nasıl konulacak, gerçekleştirilecek, yaşamsallaştırılacak? Bunu yapacak olan yeni mücadele sürecinin, mücadeleye aşamasının yürütücüleri olacaktır. Bunda öncü kişiliklerin yeterlilikleri, yetenekleri belirleyici olacak. Çünkü yeni müca-

dele sürecinin yürütülmesi, başarılı olması kişilerin durumuna, duruşuna, pratikte gösterecekleri yeterliliğe, yeteneğe bağlı olacaktır. İnsan faktörü bu yeni süreçte böylesine büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle pratik faaliyetlerde ve pratik hamleler içerisinde olacak yeterli, yetkin, yetenekli insanlar gerektirir. İnsan öncülüğünü çok daha belirleyici düzeye getirir.

Bundan dolayı bu yeni mücadele sürecinin, bu tarihi aşamanın başarısının temel karakterini belirleyecek olan, demokratik komünalist mücadeleye öncülük edecek, onun demokratik komünalitesini inşa edecek olan öncü kişiliklerin, pratik-politik kişilikler olmaları ve bunun mücadeleciler niteliklerini kendilerinde açığa çıkarmaları; yaratıcı, sonuç alıcı temelde yaşama geçirmeleri gerekiyor.

Devrim içinde devrim kişilikte gerçekleşen, süreklileşen devrim ve bunun devrimci demokratik toplumsal kurtuluşu, kuruluşu, inşa dönüşmesi demektir. Devrim içinde devrim iki temel boyutta gelişir, gerçekleşir. Birinci boyutu kişilikte süreklileşen, kesintisizleşen devrimdir, ikincisi ise demokratik komünalist toplum inşasıdır. Devrim içinde devrimin diyalektiği bu temelde doğru bilince çıkarılarak kavranmalıdır. Devrimci demokratik kişilik devrimi gerçekleştikçe demokratik komünal toplum inşası gerçekleşecek ve demokratik komünal toplum inşası geliştikçe de komünalist kişilik devrimi daha da gelişecektir. Kişiliğinde süreklileşen bir düzeyde ve biçimde devrim içinde devrimi başaramayan, demokratik komünalite mücadelesini ve onun inşasını da başaramaz. Bu anlamda devrimci komünalist kişilik inşası, devrimci demokratik komünist inşanın temeli olacaktır.

Kişilik devrimi olarak da tanımladığımız devrim içinde devrim ya da devrimde devrim neden bu kadar belirleyici olmaktadır? Bunun doğru temelde bilince çıkarılarak kavranması gerekiyor. Her devrimci sosyalist mücadelenin başarısı veya başarısızlığı insanın kişiliğinde sonuca gitmektedir. Ne

kadar devrimci komünalist kişilik inşası o kadar devrimci sosyalist komünal toplum olmakta. Kendi kişiliğinde devrimci sosyalistliği, komünaliteyi inşa etmeyi başaramayan, gerçekleştiremeyen bunu diğer insanlarda da, toplumlarda da yapamaz. Kişinin devrimci sosyalist inşası her AN'da olabilecek bir durumdur. Kişilik inşası, içinde bulunulan AN'da geliştirilerek gerçekleştirilir. Devrimci sosyalist kişilik inşası sonraya bırakılacak, ertelenebilecek bir şey değildir. Hem kişilik inşası hem de demokratik komünalist sosyalist inşa birlikte, iç içe, aynı anda geliştirilerek gerçekleştirilebilir. Ne kadar kişilik inşası başarılırsa o kadar da demokratik komünalist toplum inşası geliştirilebilir. Demokratik komünal toplumsal inşa geliştirildiği oranda devrimci sosyalist mücadele başarıya ulaşma imkân ve koşullarını bulabilir. Bu bir diyalektik bütünlüktür. Yani son tahlilde devrimci sosyalist mücadele ve sosyalist devrim, devrimci komünalist kişilik devrimini gerçekleştirip gerçekleştirmemesine bağlı olarak başarılı olacaktır.

Devrim İçinde Karşı-devrim

Bu bağlamda reel sosyalist devrimleri inceleyebiliriz. Ekim devriminin üzerinde şekillendiği, gerçekleştiği paradigmanın ideolojik-teorik-felsefi sorunları olsa da buna rağmen komünal sosyalist kişiliği geliştirebilir, başarabilirdi. Ekim devrimi demokratik komünaliteyi zorlamasa da inşa edebilirdi. Paradigmadan kaynaklanan ideolojik-teorik-felsefi sorunlarını zaman içerisinde devrim içinde devrimi geliştirerek başarabilirdi. Tarihsel materyalist diyalektik ile buna yol açabilirdi.

Devrimler içerisinde en temel belirleyici, kader tayin edici tehlikeli sorun “devrim içinde karşı-devrim” olmaktadır. Devrim içinde karşı-devrim nedir? Özcesi devrimin geriye çekilerek, çözülerek, tasfiye edilerek başladığı yere geri döndürülmesi olmaktadır. Yani kastik sisteme, iktidarcı-devletçi sisteme çekilmesi olmaktadır. Devrimin

daha ileriye taşınmasının sağlanması, bunun başarılması, devrimlerin geri dönüşünün yaşanmaması için devrim içinde devrimin başarılması gerekiyor. İktidarcı-devletçi sisteme karşı devrim yapılsa da bu iktidarcı-devletçi sistemin zihniyeti, birikimi, yaşam anlayışı çok derin olduğundan, devrime rağmen devrim içerisinde bu zihniyetini, kişiliğini, yaşam anlayışını sürdürür. Devrimin daha ileriye gitmesini engellemeye çalışır. Devrim'den geriye dönüşün önu sürekli bu nedenle açık tutulmuş olur.

Böylece devrim içinde karşı-devrim potansiyel tehlikesi devam etmiş olacak. Ekim devrimi bunun tarihi trajik gerçekliği olmaktadır. Ekim devriminin kendi içinde, yani devrim içinde devrimi gerçekleşmeyi başarması gerekiyordu. Devrim'in gerçekleşmiş olması, devrimin kalıcı olması için yeterli değildir. Devrimin kalıcılığı ve sürekliliği devrim içinde devrim ile sağlanır.

Çin Sahte Sosyalizmi

Bir de verili durumdaki sahte sosyalist Çin sistemine ve durumuna bakalım. Çin gerçekliği iktidarcılık-devletçilikle sosyalizmin ne kadar dejenere edildiği ve içinin boşaltıldığını gözler önüne seriyor. Çin kendisini günümüze sosyalist olarak tanımlıyor. Mevcut Çin'in, Mao'nun gerçekleştirdiği Devrim'le, geliştirmek istediği sosyalizmle nasıl bir ilişkisi olabilir? Mao'nun ruhunun böyle bir Çin sosyalizmini kabul etmesi mümkün değildir. En vahşi devlet kapitalizmi, sosyalizm diye sunuyor ve kabul ettirilmek isteniyor. İktidarcılık ile, devletçilik ile sosyalizm inşa edilerek gerçekleştirilemez, geliştirilemez.

Çin kendisini, sistemini sosyalist olarak tanımlıyor. Fakat biraz doğru sosyalist bilinç edinmiş herhangi bir insan Çin'in sosyalist olduğunu belirtebilir mi? Çin'de en vahşi kapitalist durumdan daha öte bir devlet kapitalizmi yaşanmaktadır. 21. yüzyıldaki sahte Çin sosyalizmi, 19. yüzyılın vahşi kapitalizmini daha inceltmiş tarzda ve onu aşarak

vahşi devlet kapitalizmini uygulamaktadır. Her yıl neoliberal kapitalist ideolojik propaganda aygıtlarında dolar milyarlarca listeleri yayınlanmaktadır. Bu dolar milyarlarca listesinde Çin'den kaç kişinin bulunduğu belirtilmektedir. Bu nasıl bir sosyalizmdir ki kendi içinde dolar milyar değerlerini geliştiriyor, ortaya çıkarıyor. Sosyalizme en büyük saldırı bu temelde geliştirilen sahte sosyalizmden oluyor. Çin sosyalizmi denilen neoliberal küresel kapitalizm, en uç vahşet kapitalizmi oluyor. Bunu şöyle de ifade edebiliriz, bu olsa olsa Çin sahte sosyalizminin Çin İpeğine sarılmış ya da örtülmüş, neoliberal küresel kapitalist sistemin bir uzantısı, eklentisi ve parçasıdır. Çin sahte sosyalizmi insanlığın sosyalizm umuduna yapılan en temel ideolojik saldırıdır. Bundan öte bir anlam ifade etmiyor.

Çin felaket kapitalizminin ömrünü uzatıyor

Bugün insanlığın içinde bulunduğu gerçeklik, neoliberal kapitalizmi de aşan, felaket kapitalizmi düzeyine gelmiştir. Neoliberal küresel felaket kapitalizmin insanlığın, gezegenin sonunu getirmekte olduğu ve bu da yetmediği gibi dünya gezegeninin etrafındaki uzayı da böylesine bir duruma getirmekte olduğu görülecektir. Bu neoliberal küresel felaket kapitalizmi insanlıktan ve gezegenden geri bir şey bırakmayacaktır.

Çin sosyalizmi denilen özünde bu neoliberal küresel felaket kapitalizmin ömrünü uzatmaktan, onu yaşatmaya çalışmaktan başka bir şey değildir. Neoliberal küresel felaket kapitalizmi Çin'e dayanarak Çin'in vahşi devlet kapitalizmi üzerinden kendisini sürdürmektedir. Çin bu devlet kapitalizmini sosyalizm olarak göstermektedir, kabul ettirmeye çalışmaktadır. Çin bu sahte sosyalizm ile gerçek anlamda sosyalizmin gelişmesinin, sosyalist mücadelenin doğru temelde yürütülmesinin önünde temel engel konumundadır.

Reel sosyalizm eleştirileri, tahlilleri, değer-

lendirmelerinin amacı doğru anlaşılacak, bilince çıkarılarak kavranmalıdır. Neden bu kadar büyük tarihsel bir mücadele, büyük emekler, milyonlarca bedeller ve ortaya çıkarılan reel sosyalizm gerçekliği tarihsel trajediyle sonuçlandı. Ekim devrimi çöktü. Çin devrimi ise karşısına dönüştü. Bu gerçeklik doğru, derinlikli, yeterli, yetkince bilince çıkarılırsa sosyalizm adına yapılan büyük tarihi hatalara düşülmez. Doğru bir sosyalizm mücadelesi ve onun sosyalist inşası başarılıdır. Tüm bu nedenlerden dolayı reel sosyalizmin eleştirisi yapılmaktadır. Bundan dolayı sosyalizm nasıl gerçekleştirilebilir, inşa edilebilir?

Özgürlük, demokrasi, sosyalizm mücadelesi yürütürken, Demokratik Toplum Sosyalizmini geliştirerek inşa etmek isterken bunu nasıl doğru yaparak başarılı olabiliriz? Bu nasıl geliştirilir, gerçekleştirilir? Bunun için devrim içinde devrimi gündeme alma zamanı gelmiştir. Devrim içinde devrimle komünaliteyi kişiliklerde ve buna paralel toplumsal yaşamda gerçekleştirebiliriz.

Buca Yüksek Güvenlikli Cezaevi